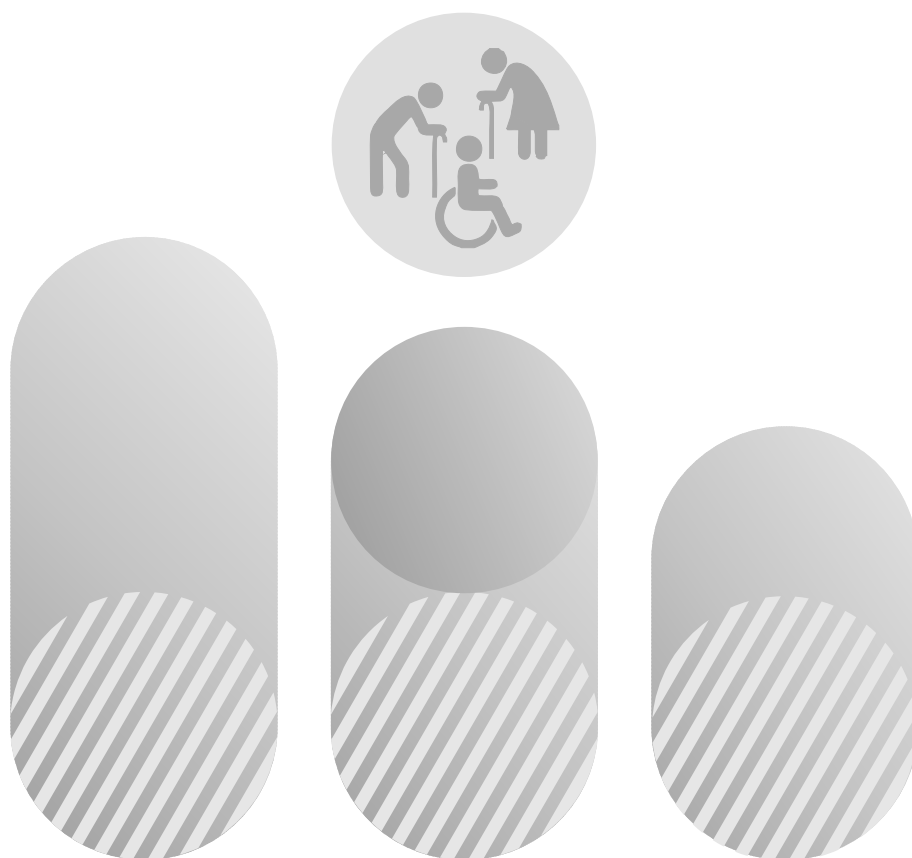

Emerytury i renty w 2017 r.

Retirement and other pensions in 2017

Emerytury i renty w 2017 r.

Retirement and other pensions in 2017

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny,
Departament Badań Społecznych
*Statistics Poland,
Social Surveys Department*

Kierujący

Supervisor

dr Piotr Łysoń – Dyrektor Departamentu
Director of the Department

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Marzęcka, Joanna Mikke

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Joanna Marzęcka, Elżbieta Król (mapa)

ISSN 2082-7164

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10

Zam. XXX/201X/nakł. XXX

Przedmowa

Niniejsza publikacja jest całościowym opracowaniem statystyki publicznej na temat emerytur i rent oraz populacji osób i gospodarstw domowych, korzystających z tych świadczeń. Składa się z syntezy, części metodologicznej oraz tablic wynikowych. Synteza zawiera opis stanu i zmian zachodzących w: liczebności i strukturze populacji emerytów i rencistów, kwotach świadczeń emerytalno-rentowych, wysokości przeciętnej emerytury i renty. Obejmuje także informacje o dochodach i wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, a także o ich warunkach mieszkaniowych i zagrożeniu ubóstwem. Część metodologiczna obejmuje definicje pojęć stosowanych w statystyce emerytur i rent.

Dział pierwszy części tabelarycznej zawiera dane dotyczące populacji emerytów i rencistów oraz jej dynamiki, a także struktury według płci, wieku, zawodu, makroregionów, województw oraz instytucji wypłacających świadczenia.

W dziale drugim zaprezentowano kwoty świadczeń brutto według rodzaju (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne), dynamikę ich zmian oraz przeciętne miesięczne kwoty emerytur i rent. Dane te są prezentowane w przekrojach według makroregionów i województw. Ponadto zostały przedstawione kwoty i liczebność świadczeń pozaubezpieczeniowych oraz relacje średniej miesięcznej emerytury do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

W dziale trzecim umieszczono informacje dotyczące dochodów gospodarstw domowych emerytów i rencistów, wydatków tych gospodarstw na towary i usługi konsumpcyjne oraz na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, a także subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się cennym źródłem informacji o sytuacji materialnej emerytów i rencistów oraz o wydatkach publicznych na emerytury i renty. Jest ona dostępna w całości w Internecie pod adresem: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/>.

dr Piotr Łysoń
Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych

Preface

This publication is a comprehensive elaboration by Statistics Poland on retirement and other pensions in Poland as well as the population and households entitled to these benefits. It consists of executive summary, methodological part and tables. The executive summary includes a description of state and changes in the number and structure of retiree and pensioner population and the value and average amount of retirement and other pensions as well as income and expenditures of retiree and pensioner households, their housing conditions and risk of poverty. The methodological part covers definitions of terminology used in social benefits statistics.

The first part of the tables covers data on dynamics and structure of retiree and pensioner population by sex, age, occupation, macroregion, voivodship as well as by institutions distributing retirement and other pensions.

The second part of the tables presents amounts of gross benefits by type (retirement pension, disability pension, survivors pension), dynamics of change and average monthly amount of retirement and other pensions. The data are presented by macroregions and voivodships. The elaboration also includes the value and number of non-insurance benefits as well as average monthly retirement pension in relation to the average monthly salary in the national economy.

The third part shows information on retiree and pensioner households income and expenditures on consumption of goods, services and equipment as well as household running costs. Also information on subjective assessment of financial condition of retiree and pensioner households is presented.

I hope that this publication will serve as an important source of information on financial situation of retirees and pensioners as well as public expenditures on retirement and other pensions. The entire publication is available on the website: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/>.

Piotr Łysoń, Ph.D.
Director
of the Social Surveys Department

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Spis treści	5
<i>Contents</i>	5
Ważniejsze skróty	12
<i>Main abbreviations</i>	12
Objaśnienia znaków umownych.....	12
<i>Symbols</i>	12
Synteza	13
<i>Executive summary</i>	13
Wstęp	13
<i>Introduction</i>	13
Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów	13
<i>Number and structure of retirees' and pensioners' population</i>	13
Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe.....	16
<i>Persons receiving retirement and other pension benefits</i>	16
Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne	16
<i>Persons receiving retirement pensions</i>	16
Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy	17
<i>Persons receiving disability pensions</i>	17
Osoby otrzymujące renty rodzinne	18
<i>Persons receiving survivors pensions</i>	18
Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce	18
<i>Amount of retirement and other pension benefits in Poland</i>	18
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS.....	18
<i>Amount of retirement and other pension benefits from SII</i>	18
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS.....	21
<i>Amount of retirement and other pension benefits from ASIF</i>	21
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS	22
<i>Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MS</i>	22
Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2017	23
<i>Changes of average monthly retirement pension in 2000-2017</i>	23
Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów	25
<i>Income of retirees' and pensioners' households</i>	25
Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów	25

<i>Expenditures of retirees' and pensioners' households</i>	25
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania	26
<i>Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households</i>	26
Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów	26
<i>Housing conditions retirees' and pensioners' households</i>	26
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów	27
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households</i>	27
Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów	27
<i>The subsistence minimum and social minimum for retirees' households</i>	27
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów	28
<i>Subjective opinion about health of retirees' and pensioners'</i>	28
Uwagi metodologiczne	29
Podstawowe definicje.....	30
<i>Methodological notes</i>	32
<i>Basic definitions</i>	33

Tablice wynikowe / Tables

Nr/No. | Str./Page

DZIAŁ I Świadczeniobiorcy**PART I Beneficiaries**

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów według instytucji wypłacających	1	36
<i>Monthly average number of retirees and pensioners by institutions</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	2	37
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw ..	3	38
<i>Monthly average number of pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów (w tys. osób).....	4	39
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by macroregions (in thousands persons)</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów.....	5	40
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by macroregions</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw....	6	41
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	7	42
<i>Monthly average number of pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów (w tys. osób).....	8	43
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions (in thousands persons)</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów.....	9	44
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	10	45
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration</i>		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z pozarolniczego systemu ubezpieczeń według zawodów	11	46
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the non-agricultural social security system by occupation</i>		
Emeryci i renciści jako odsetek populacji mieszkańców według województw w roku 2000 i 2017.....	12	47
<i>Retirees and pensioners by voivodships in 2000 and 2017 (in persons and as percent of total population)</i>		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według płci i wieku.....	13	48

	<u>Nr./No.</u>	<u>Str./Page</u>
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Social Insurance Institution by sex and age</i>		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według płci i wieku	14	49
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by sex and age</i>		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej według płci i wieku	15	50
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of National Defence by sex and age</i>		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Sprawiedliwości według płci i wieku	16	51
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of Justice by sex and age</i>		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji według płci i wieku	17	52
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of Interior and Administration by sex and age</i>		
DZIAŁ II Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe		
PART II Retirement and other pensions, non-insurance benefits		
Emerytury i renty brutto według instytucji wypłacających	18	53
<i>Gross retirement and other pensions in 2005-2017 by institutions</i>		
Emerytury i renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	19	54
<i>Gross retirement and other pensions from the Social Insurance Institution by voivodships</i>		
Renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	20	55
<i>Gross pensions from the Social Insurance Institution by voivodships</i>		
Emerytury i renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	21	56
<i>Gross retirement and other pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>		
Renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	22	57
<i>Gross pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>		
Emerytury i renty brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	23	58
<i>Gross retirement and other pensions from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior</i>		
Liczba emerytów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w latach 2000 – 2011.....	24	59
<i>Number of retirees from the Social Insurance Institution by benefit amount in 2000-2011</i>		
Liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w marcu 2017 r.	25	60
<i>Number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by benefit amount in March of 2017</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto według instytucji wypłacających	26	61
<i>Monthly average gross retirement and other pension by institutions</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	27	62
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	28	63
<i>Monthly average gross pension from the Social Insurance Institution by voivodships</i>		

	<u>Nr/No.</u>	<u>Str./Page</u>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów (w zł)	29	64
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by macroregions (in zł)</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów.....	30	65
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by macroregions</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw	31	66
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	32	67
<i>Monthly average gross pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów (w zł)	33	68
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions (in zł)</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów.....	34	69
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions</i>		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	35	70
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration</i>		
Świadczenia pozaubezpieczeniowe z Ministerstwa Obrony Narodowej, z Ministerstwa Sprawiedliwości, z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	36	71
<i>Non-insurance benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration</i>		
Świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa	37	72
<i>Benefits from the Social Insurance Institution from 75313 allocation in state budget</i>		
Świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa	38	73
<i>Benefits from the Agricultural Social Insurance Fund from 75313 allocation in state budget</i>		
Emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według zawodów....	39	74
<i>Gross retirement and other pensions from non-agricultural social security system by occupation</i>		
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	40	75
<i>Relation of monthly average gross retirement pension from non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy</i>		
Średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2017.....	41	76
<i>Yearly subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2017</i>		
DZIAŁ III Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów		
PART III Retirees' and pensioners' households		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	42	77
<i>Monthly average income per capita in retirees' and pensioners' households</i>		

	<u>Nr./No.</u>	<u>Str./Page</u>
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów	43	78
<i>Monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households</i>		
Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2017 r. (2016 r.=100).....	44	79
<i>Dynamics of monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households expenditure in 2017 (2016=100)</i>		
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów	45	80
<i>Monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households</i>		
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania.....	46	81
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households</i>		
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. (2016 r.=100)	47	82
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2017 compared with 2016 (2016=100)</i>		
Trudności gospodarstw domowych emerytów i rencistów w zaspokajaniu potrzeb	48	83
<i>Difficulties in satisfying retirees' and pensioners' needs in their households</i>		
Mieszkania użytkowane przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów	49	83
<i>Dwellings occupied by retirees' and pensioners' households</i>		
Wyposażenie mieszkań emerytów i rencistów w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne.....	50	84
<i>Equipment of dwellings of retirees' and pensioners' households in technical and sanitary installations</i>		
Stan mieszkań zajmowanych przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów.....	51	85
<i>Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households</i>		
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	52	86
<i>Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households</i>		
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów.....	53	86
<i>Subjective opinion about health of retirees and pensioners</i>		
Wykresy		
Grafy		
Struktura populacji emerytów i rencistów	1	13
<i>Structure of retirees' and pensioners' population</i>		
Liczba emerytów i rencistów w Polsce (w tys. osób)	2	14
<i>Number of retirees and pensioners in Poland (in thousand persons)</i>		
Osoby pobierające emerytury w grudniu 2017 roku według wieku (w tys.)	3	17
<i>Persons receiving retirement pensions in December 2017 by age (in thous.)</i>		
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS w 2017 roku (w tys. zł).....	4	19
<i>Amount of retirement and other pension benefits from the Agricultural Social Insurance Fund in 2017 (in thousand zł)</i>		
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS w 2017 roku (w tys. zł)	5	21
<i>Amount of retirement and other pension benefits from the Agricultural Social Insurance Fund in 2017 (in thous. zł)</i>		

	<u>Nr/No.</u>	<u>Str./Page</u>
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS w 2017 roku (w tys. zł)..... <i>Amount of retirement and other pension benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration in 2017 (in thousand zł)</i>	6	22
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej <i>Relation of the average monthly gross retirement pension from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy</i>	7	23
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej..... <i>Relation of the average monthly gross retirement pension from the Agricultural Social Insurance Fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy</i>	8	24
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich..... <i>Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pension from non-agricultural social security system compared to subsistence minimum and social minimum for retirees' households</i>	9	28
Mapa		
Maps		
Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji mieszkańców <i>Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population</i>	1	15

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

ZUS SII	- Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
KRUS ASIF	- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego <i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
MON MND	- Ministerstwo Obrony Narodowej <i>Ministry of National Defence</i>
MS MJ	- Ministerstwo Sprawiedliwości <i>Ministry of Justice</i>
MSWiA MIA	- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji <i>Ministry of Interior and Administration</i>
FUS SIF	- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Fund</i>
FER PF	- Fundusz Emerytalno-Rentowy <i>Pension Fund</i>
GBRZ	- Oznaczenie świadczenia rolnego wypłacanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi <i>Agricultural benefit paid by the Agricultural Social Insurance Fund in an amount of 50% of that benefit due to right to employee benefits simultaneous to foreign benefits</i>
GBRZ benefit	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Kreska (-)	- zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Znak „x”	- wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy, jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
„w tym”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all the components of the sum are given.</i>
Kropka (.)	- oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Zero (0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.</i>
(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>

Wstęp Introduction

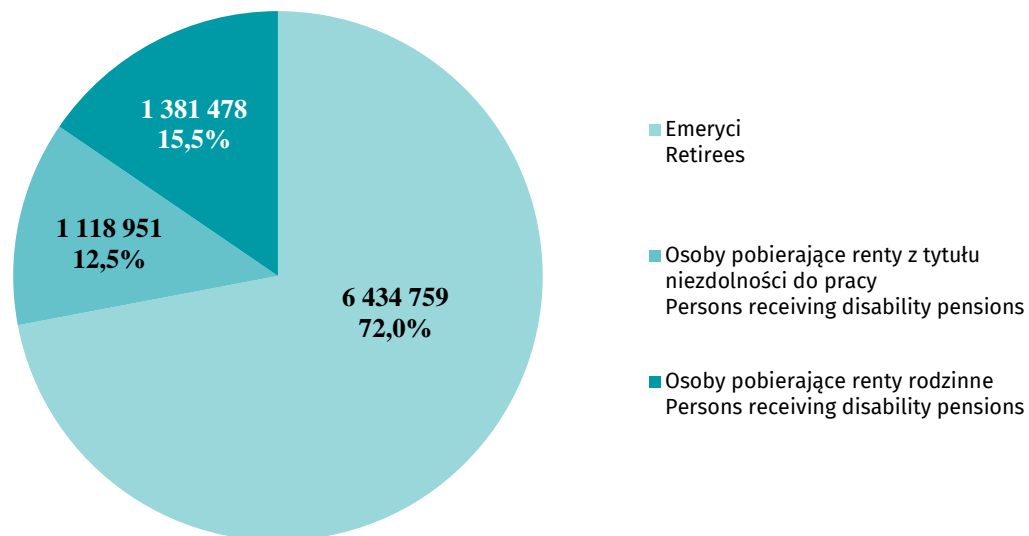
Publikacja została opracowana na podstawie danych ze sprawozdawczości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych. Ponadto wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej z „Badania budżetów gospodarstw domowych” i „Europejskiego badania dochodów i warunków życia” (EU-SILC).

Synteza Executive summary

Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów *Number and structure of retirees' and pensioners' population*

W 2017 roku liczba emerytów i rencistów w Polsce wyniosła 8 935,2 tys. osób i była o 0,3% wyższa niż w roku poprzednim. W stosunku do liczby ludności Polski grupa ta stanowiła, 23,2% i dominowały w niej osoby pobierające emerytury.

Wykres 1. Struktura populacji emerytów i rencistów
Chart 1. Structure of retirees' and pensioners' population

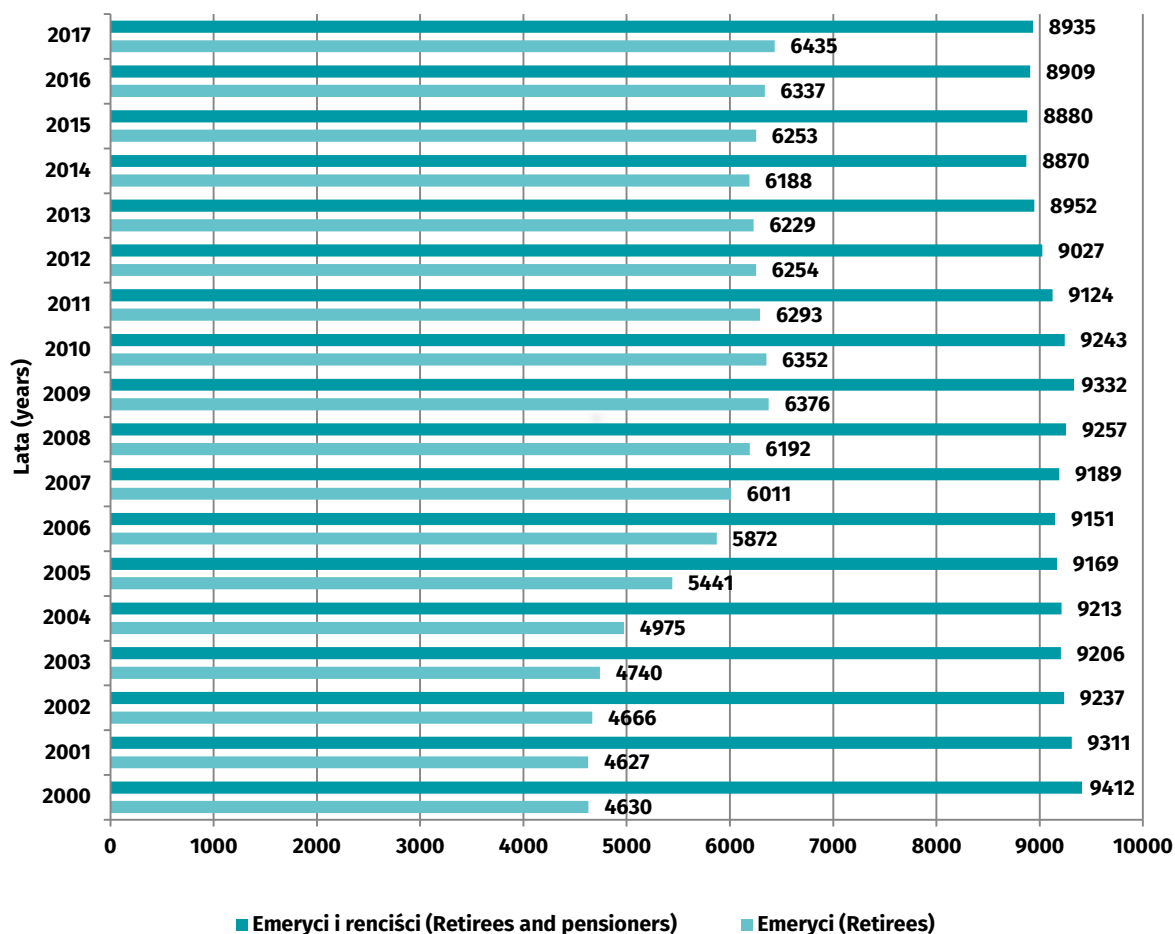
Liczebność grupy społeczno-ekonomicznej emerytów i rencistów w okresie 2000-2017 przedstawiono na wykresie 2. W latach 2000-2006 obserwowaliśmy systematyczny spadek łącznej liczby emerytów i rencistów w Polsce, w następnych latach do 2009 r.- wzrost, a później od roku 2010 do 2014 – spadek. W latach 2015-2017 zaznaczył się minimalny wzrost liczby osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe.

W okresie od 2001 do 2009 r. odnotowano systematyczny, coroczny wzrost liczby emerytów (z 4 627 tys. w 2001 r. do 6 376 tys. w 2009 r.), przy jednoczesnym spadku liczby rencistów. Niewielki spadek liczby emerytów wystąpił w latach 2010 – 2014. W okresie 2015-2017 odnotowano wzrost liczby emerytów. W 2017 roku w stosunku do 2016 roku, liczba emerytów wzrosła o 97,8 tys. osób (1,5%), a rencistów obniżyła się o 71,5 tys. osób (spadek o 2,8%).

Porównanie bezwzględnej łącznej liczby emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń w 2000 i w 2017 roku pokazuje, że obecnie ta grupa społeczno-ekonomiczna jest mniej liczna. Emeryci i renciści stanowili w 2000 r. ponad 24% ludności Polski, tj. o ponad 1 punkt procentowy więcej niż w 2017 r. Jednak w przypadku emerytów zaobserwowano wzrost z ok. 12% ludności Polski w 2000 r. do ponad 16% w 2017 roku, zmniejszyła się zaś istotnie liczba rencistów.

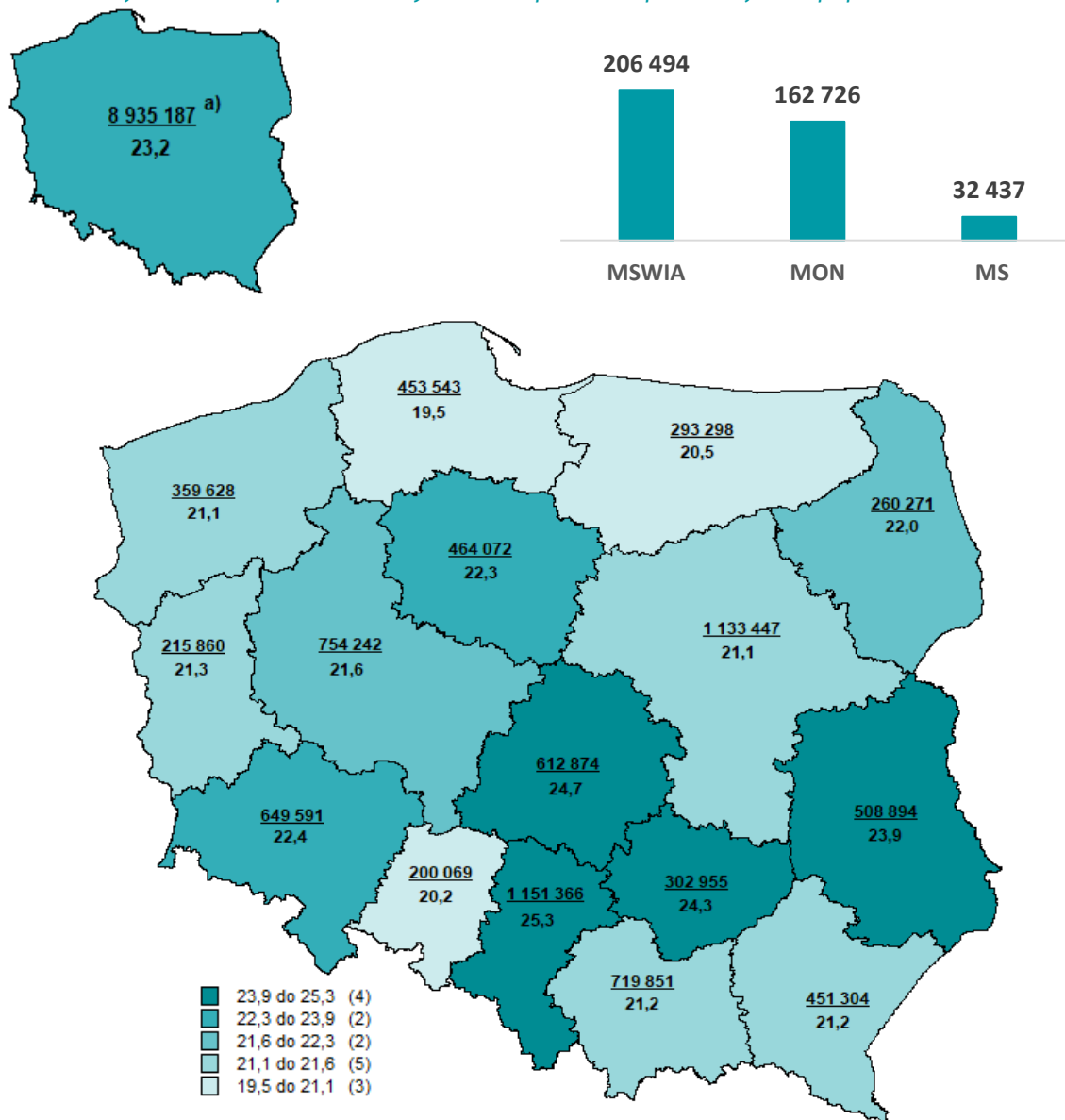
Wykres 2. Liczba emerytów i rencistów w Polsce (w tys. osób)^{a)}

Chart 2. Number of retirees and pensioners in Poland (in thousand persons)^{a)}

Liczbę emerytów i rencistów pobierających w 2017 r. świadczenia z ZUS i KRUS oraz jako odsetek populacji każdego województwa przedstawia mapa 1. Największa liczba emerytów i rencistów została odnotowana w województwach: śląskim (1 151,4 tys. osób) i mazowieckim (1 133,4 tys. osób), natomiast najniższa w dwóch najmniejszych województwach: opolskim (200,1 tys. osób) i lubuskim (216,9 tys. osób). W stosunku do liczby ludności, najwyższy odsetek emerytów i rencistów wynoszący 25,3% odnotowano w województwie śląskim, nieco niższy w województwie łódzkim (24,7%), a najniższy – 19,5% w województwie pomorskim.

Mapa 1. Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji w 2017 roku
 Map 1. Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population in 2017

8 935 187 - liczba emerytów i rencistów
 23,2 - udział procentowy w populacji

Podane przedziały są lewostronnie domknięte

- a. Liczba emerytów i rencistów w Polsce ogółem. W podziale na województwa uwzględniono wyłącznie emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia wypłacane przez ZUS (bez rent wypadkowych finansowanych z FUS) oraz przez KRUS (bez GBRZ – patrz str. 12 i świadczeń finansowanych z FER). a) Number of retirees and pensioners in Poland in total. Distribution by voivodships includes only retirees and pensioners receiving benefits from the SII (excluding persons receiving accident pensions financed from the SIF) as well as from the ASIF (excluding GBRZ benefit – see on page 12 and benefits financed from PFI).

Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe *Persons receiving retirement and other pension benefits*

W 2017 r. emerytury i renty przeciętnie miesięcznie pobierało 8 935,2 tys. osób, w tym z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych 7 759,9 tys. osób, tj. o 0,6% więcej niż w roku poprzednim.

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 7 358,2 tys. osób, co stanowiło wzrost o 0,6% w porównaniu do 2016 r., z Ministerstwa Obrony Narodowej 162,7 tys. osób (spadek o 0,5%), z Ministerstwa Sprawiedliwości 32,4 tys. osób (wzrost o 0,8%) oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji 206,5 tys. osób (wzrost o 0,2%).

We wszystkich województwach poza opolskim (spadek o 1%) odnotowano większą liczbę osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS. Największy wzrost zaobserwowano w województwach: podlaskim o (1,4%) oraz lubelskim, lubuskim, kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim (wzrost o 0,9%). Najmniejszy wzrost liczby osób pobierających emerytury i renty wystąpił w województwach: małopolskim i śląskim (o 0,3%).

W ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych emerytury i renty wypłacane są przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W 2017 r. emerytury i renty z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 1 175,3 tys. osób, tj. o 1,6% mniej niż w roku poprzednim.

We wszystkich województwach zmniejszyła się liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS. Największy spadek wystąpił w województwach: lubuskim (o 4,1%), śląskim (o 3,5%) oraz podkarpackim (o 3,4%), z kolei najmniejszy spadek zanotowano w województwach: wielkopolskim i kujawsko-pomorskim (o 0,3%).

Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne *Persons receiving retirement pensions*

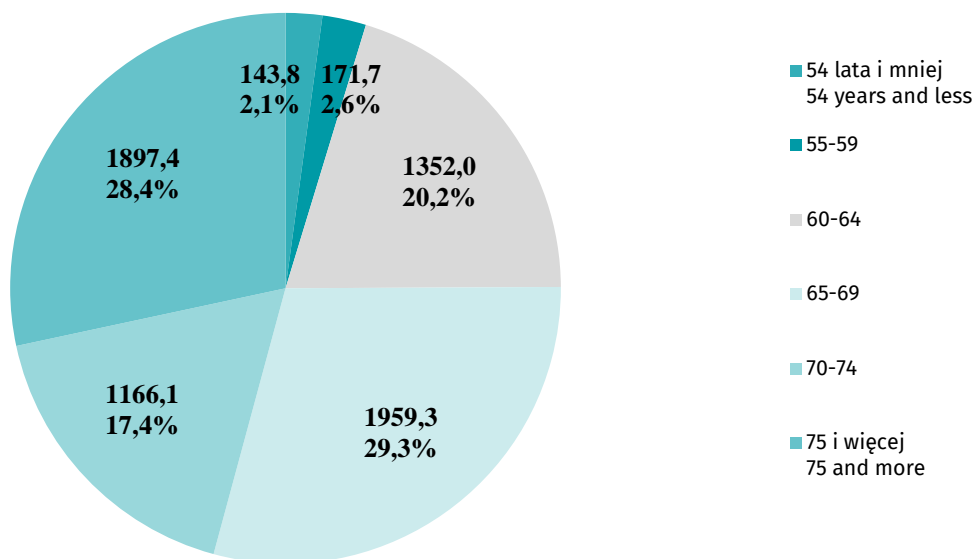
W 2017 r. **emerytury** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 5 516,2 tys. osób, tj. o 2,1% więcej niż w 2016 r. Przeciętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 5 230,6 tys. osób, tj. o 2,2% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Świadczenia z MON przeciętnie miesięcznie pobierało 109,3 tys. emerytów (spadek o 0,2%), a wśród świadczeniobiorców z MS było 24,2 tys. emerytów – (wzrost o 1,1%). Przeciętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia emerytalne z MSWiA wyniosła 152,1 tys. osób (wzrost o 1,6%).

We wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby emerytów pobierających świadczenia z ZUS, najwyższy w województwach: lubelskim (o 3,3%) oraz warmińsko-mazurskim (o 2,9%). Najniższy wzrost zanotowano w województwie opolskim (o 0,1%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 918,4 tys. osób pobierało świadczenia emerytalne. Liczba emerytów była o 1,7% niższa niż w roku poprzednim. Wzrost zanotowano tylko w województwie kujawsko-pomorskim (o 0,2%). W czternastu województwach wystąpił spadek, największy w województwach: lubuskim (o 4,7%), śląskim (o 4,2%) i podkarpackim (o 4,0%). W województwie wielkopolskim liczba emerytów pozostała bez zmian.

Wykres 3. Osoby pobierające emerytury w grudniu 2017 roku według wieku (w tys.)

Chart 3. Persons receiving retirement pensions in december 2017 by age (in thousand).

W grudniu 2017 r., podobnie jak w grudniu 2016 r., najliczniejszą grupę osób pobierających emerytury w ramach rolniczego i pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych stanowiły osoby w wieku 75 lat lub więcej (28,4%), natomiast najmniej liczną – świadczeniobiorcy w wieku 54 lata i mniej (2,1%). W stosunku do 2016 roku wzrósł udział świadczeniobiorców w wieku 60-64 lata, 65-69 lat, 70-74 lata, spadł zaś w grupach wieku 55-59 oraz 75 lat i więcej; wśród emerytów w wieku do 54 lat – pozostał bez zmian.

Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy Persons receiving disability pensions

W 2017 r. **renty z tytułu niezdolności do pracy** wypłacane w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 906,5 tys. osób, tj. o 6,2% mniej niż w 2016 r. Przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących te świadczenia z ZUS to 875,7 tys. osób. W skali całego kraju, w ZUS zanotowano spadek liczby otrzymujących renty o 6,2% w porównaniu do roku poprzedniego. W resortach „mundurowych”, podobnie jak w ZUS liczby te były niższe niż w 2016 r. i kształtowały się następująco: w MSWiA – 15,2 tys. osób (spadek o 8,3%), w MON – 13,4 tys. osób (spadek o 4,2%), w MS 2,2 tys. osób (spadek o 0,4%).

Najwięcej świadczeniobiorców pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ubyto w województwach: opolskim (spadek o 8,0% w porównaniu do 2016 r.) i warmińsko-mazurskim (spadek o 7,8%), a najmniej w województwie podkarpackim (spadek o 1,9%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 212,4 tys. osób otrzymywało renty z tytułu niezdolności do pracy. Zanotowano spadek o 1,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Największy spadek liczby rencistów z KRUS nastąpił w województwie warmińsko-mazurskim (o 3,6%), a najmniejszy – w województwie śląskim (o 0,3%). Tylko w województwie małopolskim liczba rent z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wzrosła (o 1,4%).

Osoby otrzymujące renty rodzinne *Persons receiving survivors pensions*

W 2017 r. przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących **renty rodzinne** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1 337,1 tys. osób (spadła o 0,6% w porównaniu do 2016 r.), a pobierających renty rodzinne z ZUS – 1 251,9 tys. osób (spadła o 0,6% w porównaniu do poprzedniego roku). W dwóch resortach liczby te były wyższe niż w poprzednim roku i kształtowały się następująco: w MON 40,0 tys. osób (wzrost o 0,1%), w MS 6,1 tys. osób (wzrost o 0,4% w porównaniu do 2016 r.), natomiast w MSWiA zanotowano 39,2 tys. osób pobierających renty rodzinne (spadek o 1,5%)

W przypadku rent rodzinnych wypłacanych z ZUS we wszystkich województwach odnotowano spadki – od 0,3% w województwie zachodniopomorskim do 2,0% w województwie opolskim.

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 44,3 tys. osób pobierało renty rodzinne. Liczba ta zmalała o 0,3% w porównaniu do 2016 r.

Liczba rent rodzinnych wypłacanych przez KRUS wzrosła w 3 województwach (od 0,1% w województwie zachodniopomorskim przez 0,3% w województwie dolnośląskim do 1,7% w województwie małopolskim). Spadki odnotowano w trzynastu województwach (największy w województwie kujawsko-pomorskim – 1,6%).

Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce *Amount of retirement and other pension benefits in Poland*

Łączna kwota świadczeń emerytalno-rentowych ogółem w Polsce w 2017 r. wyniosła 216 015 mln zł i była wyższa o 2,8% w porównaniu do 2016 r.

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wypłacono 199 090,5 mln zł (wzrost o 3,1%), z czego na wypłaty z ZUS przypadało 182 993,5 mln zł (wzrost o 3,3%), z MON – 6 438,9 mln zł (wzrost o 0,8%), z MSWiA – 8 290,3 mln zł (wzrost o 0,1%), z MS – 1 367,8 (wzrost o 1,9%).

Kwota emerytur i rent brutto z KRUS wyniosła 16 924,4 mln zł (spadek o 0,2% w porównaniu do 2016 r.)

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 2 138,03 zł (wzrost o 2,5%), w tym z ZUS – 2 072,44 zł (wzrost o 2,7%), z MON – 3 297,43 zł (wzrost o 1,2%), z MS – 3 514,03 zł (wzrost o 1,1%), z MSWiA – 3 345,65 zł (spadek o 0,1%).

Natomiast w KRUS ukształtowała się na poziomie 1 200,00 zł (wzrost o 1,5%).

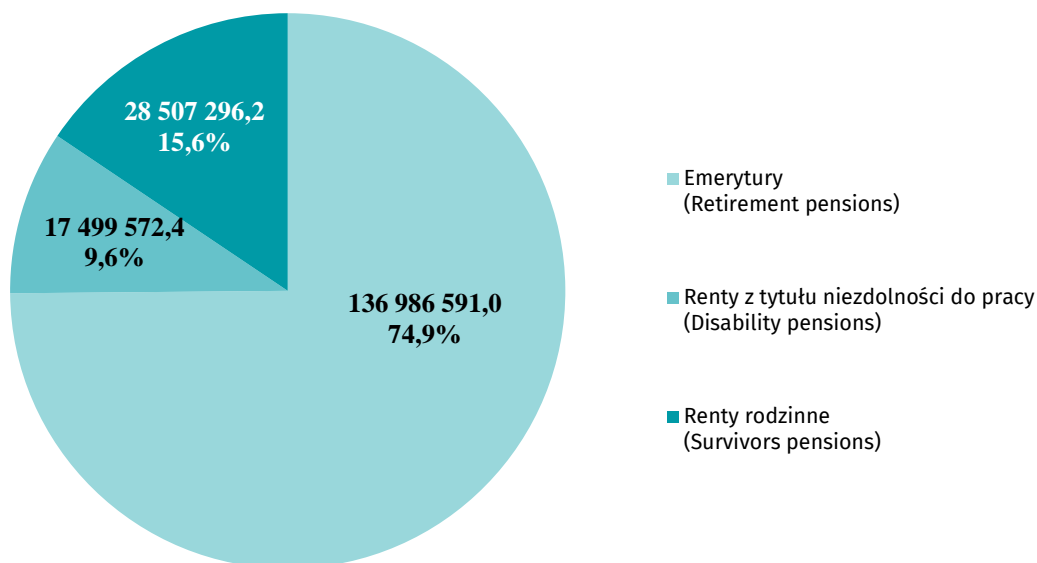
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS *Amount of retirement and other pension benefits from SII*

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z ZUS w 2017 r. wyniosła 136 986,6 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 4,6%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 17 449,6 mln zł (spadek o 3,4%), natomiast na renty rodzinne – 28 507,3 mln zł (wzrost o 1,6%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez ZUS przedstawia wykres 4.

W stosunku do 2016 roku udział emerytur w strukturze świadczeń emerytalno-rentowych wzrósł o 1 p. proc. do 74,9%, udział rent z tytułu niezdolności do pracy spadł o 0,6 p. proc. do 9,6%, a udział rent rodzinnych spadł o 0,2 p. proc. do 15,6%.

Wykres 4. Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS w 2017 roku (w tys. zł)

Chart 4. Amount of retirement and other pension benefits from SII in 2017 (in thousand zł)

Najwyższe kwoty na **świadczenia emerytalne** z ZUS w 2017 r., podobnie jak w 2016 r., wypłacane były w województwach: śląskim – 24 495,3 mln zł i mazowieckim – 19 606,0 mln zł a najniższe w województwie podlaskim – 3 093,9 mln zł. W porównaniu do 2016 r. we wszystkich województwach odnotowano wzrost kwot przeznaczonych na świadczenia emerytalne, w przedziale od 1,4% w województwie opolskim do 6,0% w województwie lubelskim.

Przeciętna miesięczna emerytura z ZUS w 2017 r. wyniosła 2 182,45 zł i wzrosła o 2,4% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętna miesięczna emerytura to 2 645,19 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 927,28 zł).

Z analizy¹ rozkładu wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2017 r. wynika, że przeciętna wysokość emerytury (**średnia arytmetyczna**) wyniosła 2 085,60 zł, dla mężczyzn – 2 582,96 zł, dla kobiet – 1 747,25 zł. Połowa świadczeniobiorców (**mediana**) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 861,32 zł, połowa mężczyzn pobierała emeryturę w wysokości do 2 348,47 zł, natomiast połowa kobiet – w wysokości do 1 611,33 zł.

W 2017 r. 4,1% osób otrzymywało emerytury niższe niż 50% mediany (poniżej 930,66 zł), natomiast 18,3% – wyższe niż 150% mediany (powyżej 2 791,98 zł). W 2016 r. emerytury poniżej 50% mediany otrzymywało 5,9% osób, a powyżej 150% – 18,0%.

¹ Opracowanie Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuariatnych ZUS pt. „Struktura wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2017 roku”.

Odsetek osób otrzymujących świadczenia emerytalne z ZUS w określonej wysokości w stosunku do mediany
Percentage of people receiving retirement benefits from SII in a certain amount relative to the median

Lata Years	Odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne* w wysokości poniżej 50% mediany <i>Percentage of persons receiving a retirement benefit in the amount of less than 50% of the median</i>	Odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne* w wysokości powyżej 150% mediany <i>Percentage of persons receiving a retirement benefit in the amount of over 150% of the median</i>
2011	4,1	18,8
2012	3,7	18,1
2013	3,9	18,5
2014	4,2	19,0
2015	4,1	18,9
2016	5,9	18,0
2017	4,1**	18,3

* Bez dodatków pielęgnacyjnych. *Without nursing supplements.*

** W 2017 roku podwyższono minimalne świadczenia gwarantowane, w związku z tym zmniejszył się odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne w wysokości poniżej 50% mediany. *In 2017 minimum guaranteed benefits were increased, therefore the percentage of people receiving retirement benefits in the amount below 50% median were decreased.*

Źródło: dane ZUS
 Source: data of SII

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy**, znacząco więcej środków niż w innych województwach, przeznaczono w województwie śląskim – 3 114,1 mln zł, a najmniej w województwie opolskim – 263,3 mln zł. We wszystkich województwach zanotowano spadek kwot przeznaczonych na renty z tytułu niezdolności do pracy od 1,4% w województwach: lubuskim i kujawsko-pomorskim, do 8,2% w województwie opolskim.

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS wyniosła 1 665,34 zł (wzrost o 3,0%). Podobnie jak w przypadku emerytur, najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętnie 2 118,88 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 424,40 zł).

Na wypłaty **rent rodzinnych** najwięcej środków przeznaczono w województwie śląskim – 6 260,8 mln zł, a najmniej w województwie podlaskim – 519,1 mln zł, w którym jednak, w stosunku do 2016 roku, był to wzrost najwyższy (o 2,2%). Spadek zanotowano jedynie w województwie opolskim (o 0,2%).

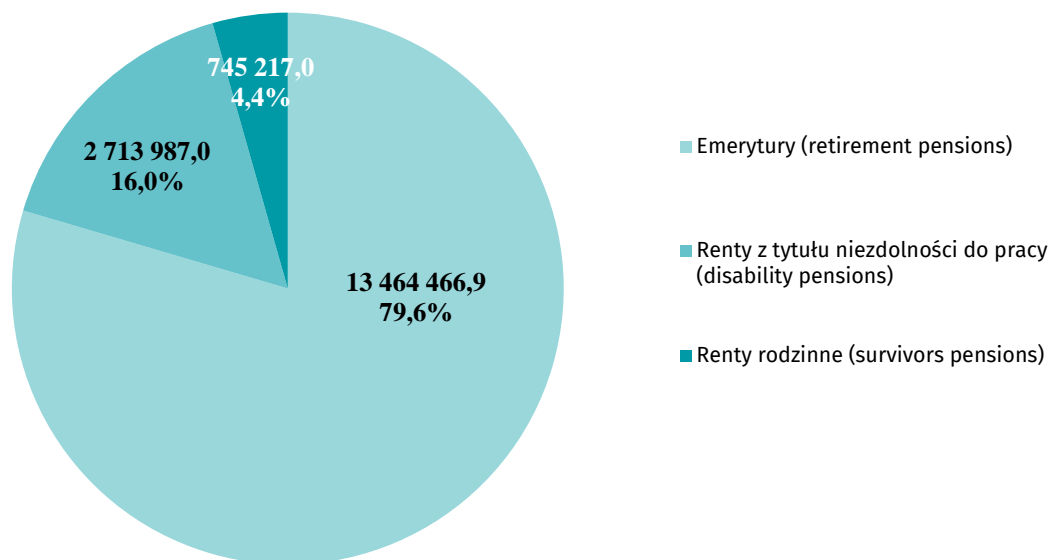
Przeciętna miesięczna renta rodzinna z ZUS ukształtowała się na poziomie 1 897,54 zł i wzrosła o 2,2% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższe świadczenia, podobnie jak w przypadku emerytur i rent z tytułu niezdolności do pracy, wypłacono w województwie śląskim (średnio 2 371,05 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 635,99 zł). W porównaniu do 2016 r. wzrost przeciętnej kwoty renty rodzinnej odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższy wzrost wystąpił w województwie podlaskim (o 2,9%), a najniższy w województwie śląskim (1,8%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS Amount of retirement and other pension benefits from ASIF

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z KRUS w 2017 r. wyniosła 13 464,5 mln zł i spadła w stosunku do roku poprzedniego o 0,8%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 2 714,0 mln zł (wzrost o 0,7%), natomiast na renty rodzinne – 745,2 mln zł (wzrost o 8,4%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez KRUS przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS w 2017 roku (w tys. zł)

Chart. 5 Amount of retirement and other pension benefits from ASIF in 2017 (in thousand zł)

Najwyższe kwoty na **świadczenia emerytalne** z KRUS w 2017 r. wypłacane były w województwach: mazowieckim – 2 070,2 mln zł i lubelskim – 1 753,4 mln zł. Najniższą kwotę świadczeń zanotowano w województwie lubuskim – 217,2 mln zł. Wzrost nakładów na świadczenia emerytalne odnotowano w trzech województwach: kujawsko-pomorskim (o 1,1%), wielkopolskim (o 0,5%) i pomorskim (o 0,2%). W trzynastu województwach wystąpił spadek kwot: od 0,1% w województwach: mazowieckim i łódzkim do 4,4% w województwie śląskim.

Przeciętna miesięczna emerytura z KRUS wyniosła 1 221,69 zł (wzrost o 0,9%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacono w województwach: śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 1 462,40 zł) i lubuskim (1 410,42 zł). W dziewięciu województwach świadczenie to nie przekraczało przeciętnej dla kraju, najniższe było w województwach: mazowieckim (1 181,76 zł) i podlaskim (1 188,12 zł).

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy** najwięcej środków przeznaczono z KRUS w województwie lubelskim – 357,1 mln zł (bez zmian w porównaniu do roku poprzedniego), a najmniej w województwie opolskim – 36,1 mln zł (spadek o 1,1%).

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wyniosła 1 064,76 zł – wzrost o 2,1% w porównaniu do 2016 r. i jej wysokość w poszczególnych województwach była zawarta w przedziale od 1 035,28 zł (w województwie małopolskim) do 1 098,48 zł (w województwie kujawsko-pomorskim).

Na wypłaty **rent rodzinnych** z KRUS najwięcej środków przeznaczono w województwie mazowieckim – 117,4 mln zł, a najmniej w województwie lubuskim – 10,7 mln zł. W porównaniu do 2016 r. we wszystkich województwach zaobserwowano wzrost nakładów, największy w województwie małopolskim (o 10,5%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z KRUS ukształtowała się na poziomie 1 400,76 zł i wzrosła o 8,8% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższą przeciętną rentę rodzinną odnotowano w województwach: zachodniopomorskim – 1 558,33 zł oraz kujawsko-pomorskim – 1 552,09 zł, a najniższą w województwie śląskim 1 287,11 zł.

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MS

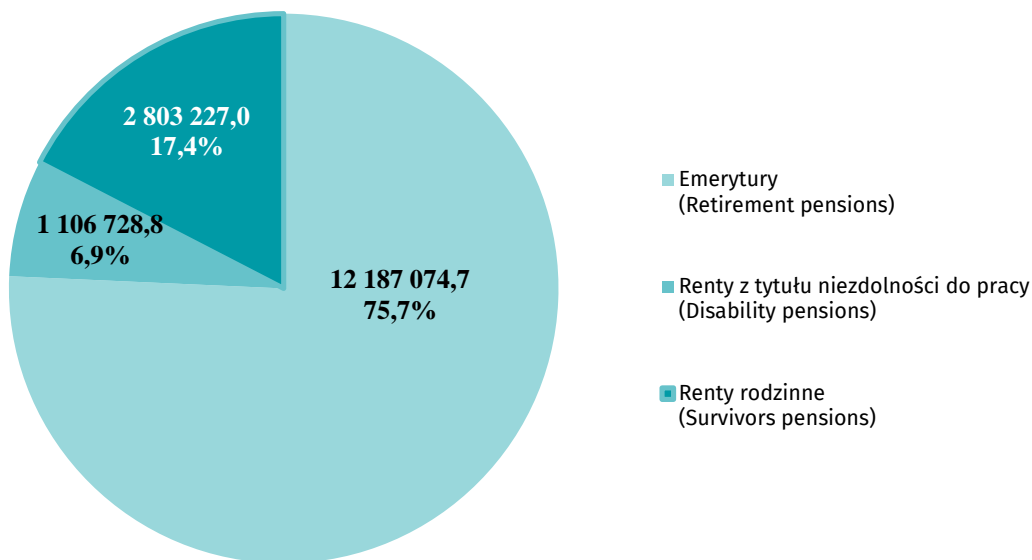
Niewielką, ale istotną i specyficzną częścią systemu emerytalno-rentowego są świadczenia wypłacane przez resorty: obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz sprawiedliwości. W 2017 r. te trzy ministerstwa wypłaciły łącznie 16 097,0 mln zł z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych (wzrost o 0,5% w porównaniu do 2016 r.). Największy udział w tych wydatkach miało MSWiA – 8 290,3 mln zł.

Największą część świadczeń wypłacanych łącznie przez MON, MSWiA, MS przeznaczono na wypłaty emerytur (12 187,1 mln zł dla 285,6 tys. emerytów). W 2017 r. zanotowano wzrost kwoty świadczeń emerytalnych o 1,6%, w porównaniu do roku poprzedniego.

Na wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy wydatkowano kwotę 1 106,7 mln zł (spadek o 6,3%) dla 30,9 tys. osób.

Kwota wydatków na renty rodzinne wyniosła 2 803,3 mln zł (spadek o 1,3%) dla 85,2 tys. osób.

Wykres 6. Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS w 2017 roku (w tys. zł)
Chart 6. Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MJ in 2017 (in thousand zł)

Wzrost wydatków na **emerytury** był najwyższy w MS (o 2,6%), a najniższy w MON (o 1,3%). W MSWiA wzrost wydatków wyniósł 1,7%.

Wysokość przeciętnej emerytury w resortach w 2017r. wyniosła: 3 775,99 zł w MS (wzrost o 1,5%), 3 574,60 zł w MSWiA (wzrost o 0,1%) oraz 3 481,61 zł w MON (wzrost o 1,5 %). Podobnie jak w ZUS i w KRUS, emerytury były przeciętnie najwyższymi z wypłacanych świadczeń.

Wzrost wydatków na **renty z tytułu niezdolności do pracy** zanotowano w jednym resorcie – w MS o 0,8% w porównaniu do 2016 r. Natomiast w MON i MSWiA wydatki spadły (odpowiednio: o 4,1% i o 9,2%). Najwyższą rentę z tytułu niezdolności do pracy wypłacił pion emerytalno-rentowy MON – przeciętnie 3 145,26 zł (wzrost

o 0,1%). Wysokość tego świadczenia w MSWiA wyniosła średnio 2 870,65 zł (spadek o 1,0%) a w MS – 2 849,64 zł (wzrost o 1,2 %).

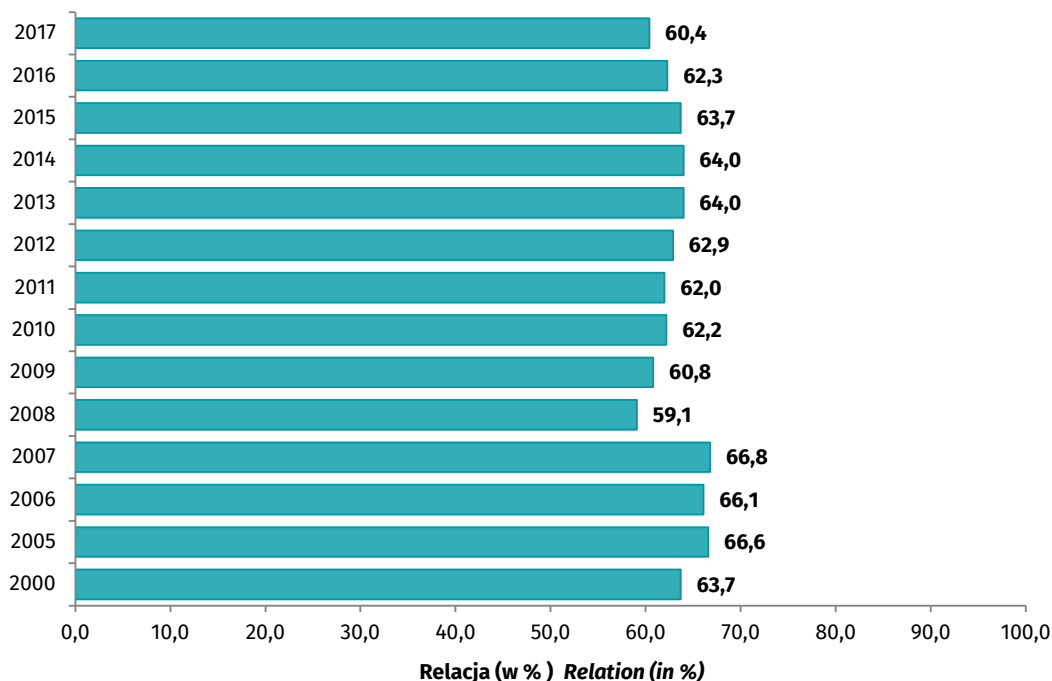
Wzrost wydatków z tytułu **rent rodzinnych** w porównaniu do 2016 r. miał miejsce jedynie w MON (o 1,0%). W MSWiA nastąpił spadek o 3,7% natomiast w MS o 1,2%. Najwyższą rentę rodzinną wypłacał MON – przeciętnie 2 844,61 zł (wzrost o 0,9%), niższą MS – 2 712,12 zł (spadek o 1,6%), a MSWiA – 2 641,47 zł (spadek o 2,2%).

Przeciętne wysokości wszystkich świadczeń emerytalno-rentowych wypłaconych w 2017 r. przez MS (3 514,03 zł), MSWiA (3 345,65 zł) oraz MON (3 297,43 zł) były znacznie wyższe, niż świadczenia wypłacone przez ZUS i KRUS (odpowiednio: 2 072,44 zł i 1 200,00 zł).

Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2017 Changes of average monthly retirement pension in 2000-2017

Wykres 7. Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto^{a)} z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej^{b)}

Chart 7. Relation of the average monthly gross^{a)} retirement pension from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy^{b)}

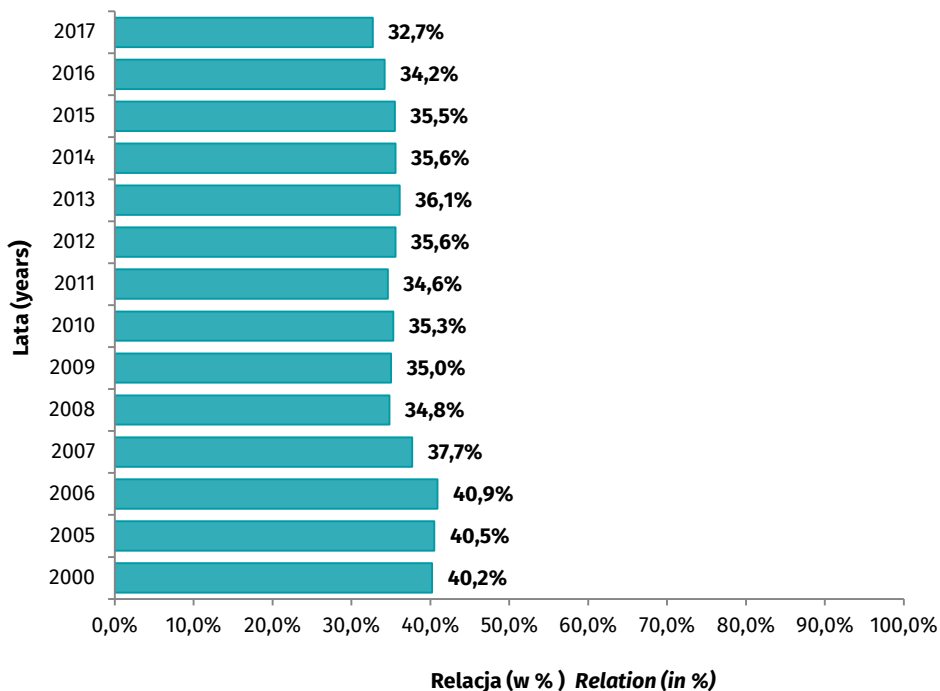
a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W 2017 roku relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obniżyła się do poziomu 60,4%. Istotny spadek tej relacji z 66,8% do 59,1% wystąpił w 2008 roku, a następnie obserwowaliśmy stopniowy wzrost do 2013 roku. Relacja ta w 2014 roku pozostała na tym samym poziomie, a następnie stopniowo obniżała się.

Wykres 8. Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto^{a)} z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej^{b)}

Chart 8. Relation of the average monthly gross^{a)} retirement pension from the agricultural social insurance fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy^{b)}

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See methodological notes, point 5, p.32. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z KRUS w okresie 2000-2006 relacja jej wartości w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej pozostawała na zbliżonym poziomie od 40,2% w 2000 r. do 40,9% w 2006 r. W latach 2007-2008 wystąpił spadek do poziomu 34,8%. Relacja na poziomie około 35% pozostała do 2011 r., po którym nastąpił jej wzrost do 36,1% w 2013 r., a następnie stopniowy spadek do poziomu 32,7% w 2017 roku.

Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów *Income of retirees' and pensioners' households*

Średnie wysokości świadczeń wypłacanych emerytom i rencistom przekładają się na dochody, którymi dysponują ich gospodarstwa domowe. W 2017 r. w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów zanotowano przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w wysokości 1 579,03 zł (dochód emerytów – 1 630,12 zł, a dochód rencistów – 1 295,64 zł). Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę, którym dysponowały gospodarstwa domowe emerytów był o 31,99 zł wyższy od przeciętnego dochodu w zbiorowości wszystkich gospodarstw domowych w Polsce (1 598,13 zł)².

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów realny dochód rozporządzalny w 2017 r. wzrósł o 3,0% w stosunku do roku poprzedniego (w gospodarstwach emerytów – wzrost o 1,6%, w gospodarstwach rencistów – wzrost o 8,9%), natomiast w gospodarstwach domowych ogółem zanotowano realny wzrost dochodu rozporządzalnego o 6,3%.

Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów *Expenditures of retirees' and pensioners' households*

W 2017 r. przeciętne miesięczne wydatki w polskich gospodarstwach domowych na 1 osobę wyniosły 1 176,44 zł i były realnie wyższe o 1,9% w porównaniu do 2016 r. W gospodarstwach emerytów i rencistów rozpatrywanych łącznie wydatki te również były wyższe i wyniosły 1 271,01 zł, realnie wzrosły o 1,3%. Wydatki gospodarstw domowych emerytów osiągnęły 1 296,00 zł na miesiąc i pozostały na tym samym poziomie w porównaniu do 2016 r., w gospodarstwach domowych rencistów było to 1 132,36 zł (realny wzrost o 6,6%).

Analizując strukturę wydatków gospodarstw emerytów i rencistów należy pamiętać, że ich gospodarstwa domowe są mniej liczne niż średnia liczba osób dla ogółu gospodarstw domowych³. Nie pozostaje to bez wpływu na analizowaną powyżej średnią kwotę wydatków na osobę oraz rozkład środków finansowych na poszczególne produkty i usługi.

Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły 24,3% wydatków gospodarstw domowych ogółem (w 2016 r. – 24,2%). W przypadku gospodarstw emerytów i rencistów wydatki te pochłaniały 26,9% wydatków, w gospodarstwach emerytów – 26,7%, a w gospodarstwach rencistów – 28,0%. (w 2016 r. odpowiednio: 26,7%, 26,2% i 29,2%). Wyższy udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe na osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów przekłada się na wyższe, w porównaniu z gospodarstwami domowymi ogółem, spożycie na osobę artykułów żywnościowych. Jest to związane ze strukturą gospodarstw domowych. W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów niewielki jest odsetek dzieci poniżej 14 lat.

Wydatki na używki osiągnęły taki sam udział w wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, jak i w gospodarstwach domowych ogółem (2,4%).

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów łącznie w znacznie mniejszym stopniu uwzględniały w budżetach wydatki na odzież i obuwie (3,2%), niż gospodarstwa ogółem (5,3% wydatków). Za to znacznie większym obciążeniem dla nich były wydatki związane z użytkowaniem mieszkania. W gospodarstwach rencistów stanowiły 25,2%, w gospodarstwach emerytów – 22,8%, podczas gdy w gospodarstwach domowych ogółem – 19,5% (w 2016 r. odpowiednio: 24,4%, 22,8% i 19,6%). Większy udział wydatków na eksploatację mieszkania wiąże się z mniejszym zagęszczeniem w lokalach zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów.

Specyfikę gospodarstw domowych emerytów i rencistów widać także wyraźnie w zakresie wydatków związanych ze zdrowiem. Obciążenie wydatkami na zdrowie, w tym na wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny było o 3,0 punkty procentowe wyższe w porównaniu z gospodarstwami ogółem (wydatki na zdrowie stanowiły odpowiednio: 8,5% i 5,5%). Ich udział był podobny jak w 2016 r. (odpowiednio: 8,3% i 5,3%).

² Więcej na ten temat w publikacji „Budżety gospodarstw domowych w 2017 r., str. 279).

³ Wyniki badania BGD 2017 wskazują, że w przebadanej próbie gospodarstw domowych emerytów i rencistów było przeciętnie – 1,85 osoby. Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych ogółem wynosiła 2,66 osoby; źródło: „Budżety gospodarstw domowych w 2017 r.” Warszawa 2018.

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów wydawano znacznie mniej pieniędzy niż średnio ogółem na transport oraz na rekreację i kulturę. W gospodarstwach rencistów wydatki te stanowiły odpowiednio: 4,1% i 4,4% a emerytów 6,0% i 5,4% w porównaniu do odpowiednio: 8,7% oraz 6,9% udziału tych obu kategorii w wydatkach gospodarstw domowych ogółem.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że dary dla innych gospodarstw domowych obciążały gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (3,9% wydatków) w znacznie większym stopniu niż gospodarstwa domowe ogółem (2,8% wydatków). Emeryci w nieco większym stopniu niż renciści angażowali się w pomoc innym. Wydatki na wspieranie innych gospodarstw domowych stanowiły przeciętnie 4,0% wydatków w gospodarstwach emerytów (51,62 zł miesięcznie na osobę) i 3,3% w gospodarstwach rencistów (37,08 zł miesięcznie na osobę).

Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania

Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów, podobnie jak w roku poprzednim, były słabiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania w porównaniu z wyposażeniem gospodarstw domowych ogółem. Największe różnice między wyposażeniem przeciętnego gospodarstwa domowego, a gospodarstwa domowego emerytów i rencistów, na niekorzyść tych ostatnich, widoczne były w przypadku wyposażenia w: komputer osobisty (posiadało go 75,9% gospodarstw domowych ogółem i tylko 46,7% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), komputer z dostępem do Internetu (posiadało go 74,8% gospodarstw domowych ogółem i zaledwie 45,4% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), cyfrowy aparat fotograficzny (40,1% gospodarstw domowych ogółem i 20,8% gospodarstw domowych emerytów i rencistów).

Istotne różnice występowały nie tylko w przypadku nowoczesnych urządzeń, ale również w stopniu wyposażenia w kuchenkę mikrofalową i zmywarkę do naczyń. Odsetek gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających kuchenkę mikrofalową (43,8%) oraz zmywarkę do naczyń (16,6%) był niższy niż odpowiedni odsetek gospodarstw domowych ogółem (odpowiednio: 58,7% i 31,8%).

Poziom wyposażenia gospodarstw domowych emerytów i rencistów pozostał na podobnym poziomie z nielicznymi wyjątkami. Zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych emerytów i rencistów wyposażonych w starszego typu urządzenia elektroniczne, wzrosła natomiast o 3,2% liczba gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających komputer z dostępem do Internetu oraz o 10,7% – wyposażonych w zmywarkę do naczyń.

Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Housing conditions retirees' and pensioners' households

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zajmowanych przez gospodarstwo domowe wynosiła w 2017 r. – 77,89 m², w przypadku emerytów – 70,01 m², a rencistów – 66,36 m². Mniejsza powierzchnia mieszkaniowa nie powodowała jednak większego zagęszczenia. Przeciętnie na 1 pokój w takim lokalu przypadała mniejsza liczba emerytów i rencistów niż w mieszkaniach zajmowanych przez gospodarstwa domowe ogółem (0,7 w porównaniu do 0,9), a każda z osób dysponowała większą powierzchnią mieszkaniową niż w gospodarstwach domowych ogółem. Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez 1 osobę, w przypadku gospodarstw domowych emerytów i rencistów wyniosła 37,80 m² i była o 9,97 m² większa niż gospodarstw domowych ogółem (w 2016 r. odpowiednio: 37,27 m² i 9,71 m²).

Dla określenia stanu lokali zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów nie bez znaczenia jest także ich wyposażenie w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne. Odpowiedzi respondentów wskazują, że emeryci i renciści w swoich mieszkaniach nieco rzadziej (różnica od 0,7 do 1,7 punktu procentowego), niż przeciętne polskie gospodarstwo domowe, mogli korzystać z łazienki i splukiwanego ustępu, ciepłej, bieżącej wody i centralnego ogrzewania. Wspomniana różnica generowana była głównie przez gospodarstwa domowe rencistów, wśród których odsetek gospodarstw wyposażonych w łazienkę (94,2%) oraz ciepłą, bieżącą wodę (94,2%) był niższy niż w gospodarstwach domowych emerytów (odpowiednio: 95,9% i 96,4%). Gospodarstwa

domowe emerytów deklarowały wyposażenie zajmowanych lokali na poziomie bardziej zbliżonym do przeciętnego polskiego gospodarstwa domowego (wyposażenie w łazienkę (96,9%) oraz ciepłą, bieżącą wodę (97,1%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households

Wszystkie omówione czynniki można podsumować odwołując się do opinii respondentów na temat oceny sytuacji materialnej ich gospodarstw. 27,7% gospodarstw domowych emerytów uważało, że ich sytuacja materialna jest bardzo dobra lub raczej dobra, 58,3% uważało, że sytuacja ta jest przeciętna, a pozostałe 14,1% oceniało ją jako złą lub raczej złą (w 2016 r. odpowiednio: 26,2%, 58,9% i 14,9%). Rozkład odpowiedzi dotyczących oceny sytuacji materialnej gospodarstw emerytów nie odbiegał znacznie od ogółu polskich gospodarstw domowych. Jednak już odsetek gospodarstw rencistów deklarujących złą lub raczej złą sytuację materialną był o 17,6 punktu procentowego wyższy niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem i wynosił 28,8% (w 2016 r. – 32,2%). Bardzo dobrą lub raczej dobrą sytuację materialną deklarowało jedynie 14,6% gospodarstw domowych rencistów (w 2016 r. – 13,0%).

Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów

The subsistence minimum and social minimum for retirees' households

Porównanie wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz dochodu rozporządzalnego emeryckich gospodarstw domowych z minimum egzystencji i minimum socjalnym ustalonym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych daje możliwość oceny przeciętnej sytuacji materialnej tych gospodarstw domowych.

Wysokość przeciętnej miesięcznej emerytury wypłacanej w 2017 r. z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wynosiła 1 221,69 zł, a z pozarolniczego systemu – 2 253,57 zł. Średnioroczne minimum socjalne dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego ustalono na poziomie 1 124,47 zł, a minimum egzystencji na 544,03 zł. Przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów wynoszący 1 630,12 zł był wyższy prawie o połowę od minimum socjalnego oraz trzy razy wyższy od minimum egzystencji. Przeciętne miesięczne wydatki na jedną osobę w emeryckim gospodarstwie domowym (1 296,00 zł) również przewyższały w 2017 r. minimum socjalne.

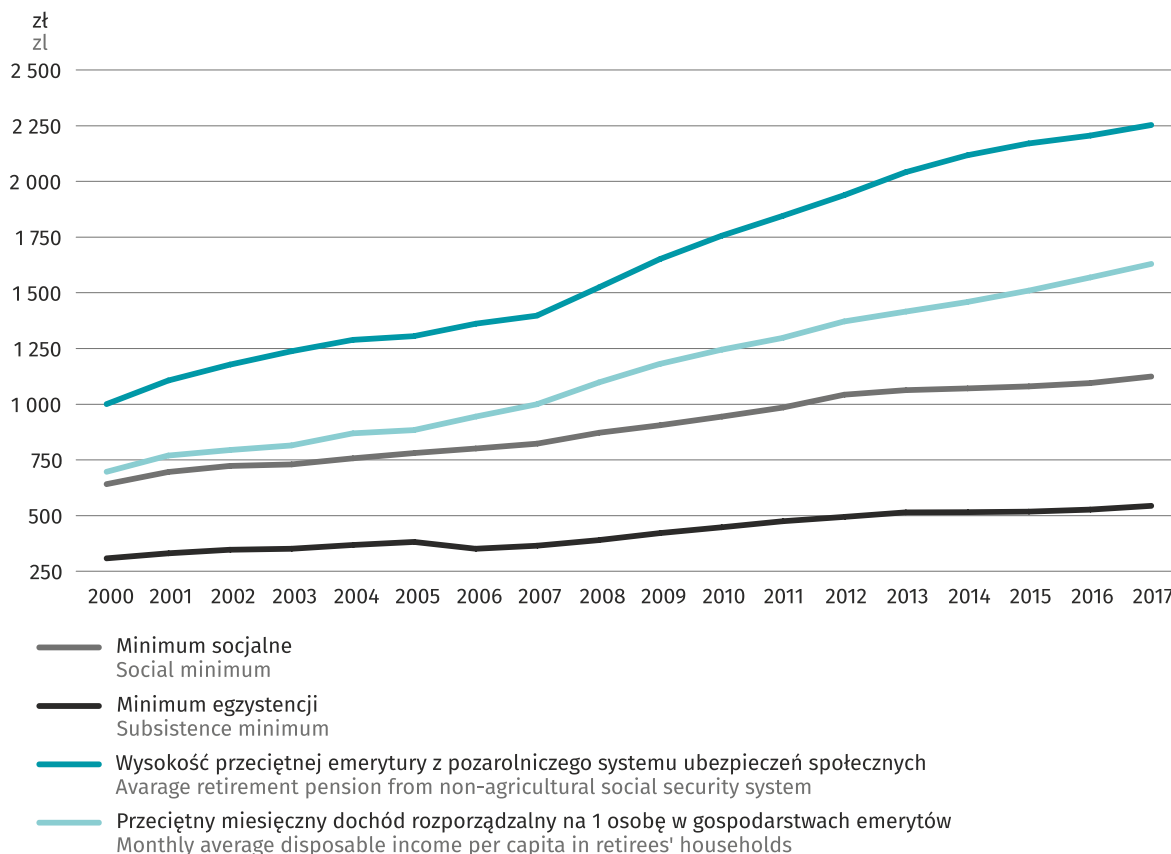
Od 2000 r. różnica między wysokością przeciętnej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń a zarówno minimum socjalnym⁴, jak i minimum egzystencji⁵ systematycznie zwiększała się.

⁴ Patrz pkt.7 str.31. See point 7 on page 34.

⁵ Patrz pkt.8 str.31. See point 8 on page 34.

Wykres 9. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich

Chart 9. Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pension from non-agricultural social security system compared to subsistence minimum and social minimum for retirees' households

Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów
Subjective opinion about health of retirees' and pensioners'

Oceniając swoją sytuację zdrowotną 38,2% rencistów i 26,2% emerytów określiło ją jako złą lub bardzo złą, co jest wynikiem znacznie różniącym się od opinii ogółu gospodarstw domowych (12,9% wybrało te opcje odpowiedzi), 39,2% rencistów i 41,2% emerytów uważało, że ich stan zdrowia jest „taki sobie, ani dobry, ani zły”. Odsetek osób deklarujących bardzo dobry lub dobry stan zdrowia wynosił wśród rencistów 22,7%, a wśród emerytów – 32,6%, dla porównania, w przypadku gospodarstw domowych ogółem, odsetek ten wynosił 60,6%.

Uwagi metodologiczne

1. Prezentowane dane zawierające informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez:
 - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r. – w przypadku emerytur – ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE);
 - b) Ministerstwo Obrony Narodowej – w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej;
 - c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa publicznego oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
 - d) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.
2. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.
3. Dane o świadczeniach emerytalno-rentowych nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.
4. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m. in.:
 - a) pracownicy;
 - b) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - c) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
 - d) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
 - e) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
 - f) duchowni;
 - g) żołnierze zawodowi;
 - h) funkcjonariusze służb bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 r. Urzędu Ochrony Państwa), Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu⁶, Państwowej Straży Pożarnej;
 - i) funkcjonariusze służby więziennej;
 - j) rolnicy indywidualni;
 - k) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatancki oraz od 1991 r. także osoby represjonowane.
5. Kwoty wypłat świadczeń emerytalno-rentowych podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenia zdrowotne.
6. W publikacji zaprezentowano informacje o świadczeniach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. Są to: ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych, dodatki kompensacyjne oraz świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.

⁶ Od 1.02.2018 – Służba Ochrony Państwa (Dz.U. 2018 poz. 138).

7. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
8. W publikacji wykorzystano dane otrzymane od następujących instytucji:
 - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (tab.1-5, 11-13, 18-20, 24, 25, 26-30, 37, 39-41, wykresy 1-3, 4, 7, 9, mapa 1);
 - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (tab.1, 6-9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 31-34, 38, wykres 1-3, 5, 8, mapa 1);
 - c) Ministerstwo Obrony Narodowej (tab.1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
 - d) Ministerstwo Sprawiedliwości (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
 - e) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (tab.1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
 - f) Dane wynikowe z badania budżetów gospodarstw domowych za 2017 rok⁷ (tab. 41-47, 49, 50, 52, wykres 9);
 - g) Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności (EU-SILC) 2017 (tab. 48, 51, 53);
 - h) Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (tab. 41, wykres 9).

Podstawowe definicje

1. **Emerytura** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który spełnia warunki uprawniające do emerytury z ubezpieczenia społecznego tzn. osiągnął wiek emerytalny zróżnicowany w zależności od płci, zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych. Wysokość emerytury dla osób, które urodziły się przed rokiem 1949 określona jest przez staż pracy i wysokość zarobków w wybranych okresach pracy.
Dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego lub które nie są członkami OFE i nie spełniły warunków do emerytury na dotychczasowych zasadach, wysokość emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału zgromadzonego na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunki nabywania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych przez MON, MSWiA oraz MS oraz wysokość tych świadczeń uregulowane są odrębnie (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 166, poz. 1609).
2. **Renta z tytułu niezdolności do pracy** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz niezdolność do pracy powstała w okresach określonych przepisami, ale nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Jednakże w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy ubezpieczonemu przysługuje renta, mimo iż nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Ponadto ubezpieczonemu przysługuje renta mimo, iż stał się niezdolny do pracy po upływie 18 miesięcy od ustania określonych okresów w przypadku, gdy ma odpowiednio długi okres składkowy i nieskładkowy (kobieta 20 lat, mężczyzna 25 lat).
3. **Renta rodzinna** – świadczenie pieniężne przysługujące uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń, bądź pobierała zasiłek lub świadczenie przedemerytalne. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.
4. **Przeciętna emerytura i renta brutto** – została obliczona jako kwota świadczeń wypłaconych w danym okresie tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych wraz z kwotą emerytur okresowych podzielona przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.

⁷ Wyniki badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób w gospodarstwie, w podziale na miasto i wieś, pochodzącymi z NSP 2011 r. ⁸The survey results were overweighted with data on the structure of households by the number of people on the farm, by city and country, from the NSP 2011.

5. **Dochód rozporządzalny** – obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.
- W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:
- dochód z pracy najemnej** – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego (wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń),
 - dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie**, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami,
 - dochód z pracy na własny rachunek**, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu,
 - dochód z własności** (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości – budynków, gruntów – niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą (tj. przychody minus nakłady),
 - dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych**, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,
 - dochód z pozostałych świadczeń społecznych**, który obejmuje m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary),
 - pozostały dochód**, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.
6. **Dochód do dyspozycji** – dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.
7. **Minimum socjalne** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum socjalne jest modelem zaspokajania potrzeb na niskim poziomie, ale jeszcze wystarczającym dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i niezagrażającym biologicznemu i psycho-fizycznemu rozwojowi człowieka. Przy określaniu minimum socjalnego szczególny nacisk kładzie się na możliwość utrzymywania więzi społecznych, dlatego też „koszyk” ten obejmuje nie tylko zakup żywności, odzieży i obuwia, środki na utrzymanie mieszkania, ochronę zdrowia czy higienę, ale też wydatki umożliwiające wykonywanie pracy (transport lokalny i łączność), kształcenie i wychowanie dzieci, utrzymywanie więzi rodzinnych, kontaktów towarzyskich i minimalne uczestniczenie w kulturze.
8. **Minimum egzystencji** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Znajdują się w nim wyłącznie dobra służące zaspokojeniu potrzeb egzystencjalnych (żywność, odzież i obuwie, mieszkanie, ochrona zdrowia i higiena).
9. **Gospodarstwo domowe jednoosobowe** – osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami.
10. **Gospodarstwo domowe wieloosobowe** – zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Methodological notes

1. The presented data containing information on **retirement and other pension benefits from non-agricultural social security system** refer to benefits paid by:
 - a) Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and in the period from January 1, 2009 to June 30, 2014 – in case of retirement pensions – from the sources gathered in the open pension funds (OFE);
 - b) the Ministry of National Defense – in regard to benefits for former professional soldiers and members of their families – from the budget of the Ministry of National Defense;
 - c) the Ministry of the Interior and Administration – in regard to benefits for former functionaries of public safety and members of their families – from the budget of the Ministry of Interior and Administration;
 - d) the Ministry of Justice in regard to benefits for former functionaries of penitentiary staff and members of their families – from the budget sources of the Ministry of Justice.
2. Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of state budget expenditures), and also from the sources of non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorised to receive benefits from those systems simultaneously.
3. Data on retirement pay and other pension benefits do not include payments of retirement and other pensions under international agreements.
4. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:
 - a) employed persons;
 - b) outworkers;
 - c) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
 - d) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of other agreements;
 - e) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
 - f) clergy;
 - g) professional soldiers;
 - h) the public safety functionaries, ie: the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (until 28 VI 2002 the Office of State Protection), the Central Anti- Corruption Bureau, the Polish Border Guard, the Government Protection Bureau⁸, the State Fire Service;
 - i) penitentiary staff functionaries;
 - j) farmers;
 - k) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.
5. The amounts of payment of retirement and other pensions are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income tax and health insurance contributions.
6. The publication presents information on benefits financed from a separate division of the state budget expenditure 75313. These are: energy-supply allowances for combatants, supplements for combatants, cash benefits for soldiers of substitute military service, cash benefits for deported persons, compensation supplements and cash benefits for blind civil victims of warfare.
7. Due to data rounding, in some cases the sums of components may slightly differ from the "total" given.
8. The publication uses data received from the following institutions:
 - a) Social Insurance Institution (tab.1-5, 11-13, 18-20, 24, 25, 26-30, 37, 39-41, graphs 1-3, 4, 7, 9, map 1);

⁸ Since 1 II 2018 – the State Security Service (Journal of Laws 2018 item 138).

- b) Agricultural Social Insurance Fund (tab.1, 6-9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 31-34, 38, graph 1-3, 5, 8, map 1);
- c) the Ministry of National Defense (tab.1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, graphs 1-3, 6, 7, 9, map 1);
- d) the Ministry of Justice (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, graphs 1-3, 6, 7, 9, map 1);
- e) the Ministry of the Interior (table 1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, graphs 1-3, 6, 7, 9, map 1);
- f) Results from the Household Budget Survey for 2016 (Table 41-47, 49, 50, 52, graph 9);
- g) European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) 2016 (tables 48, 51, 53);
- h) Institute of Labor and Social Affairs (Table 41, graph 9).

Basic definitions

1. **Retirement pension** – a monetary benefit for the insured who fulfills conditions giving right to the retirement pension from the social security, that is: attained retirement age – depending on the sex, employment in specific conditions or for special function, including contributory and non-contributory periods. The basic retirement pension for persons, who were born before the year 1949, is defined by a job seniority and wages in the chosen work periods. For persons who were born after 31 st of December 1948, and who joined the open pension fund, or who are not the members of OPF and who did not fulfill requirements needed to get retirement pension on the previous rules, basic retirement pension depends on the capital, which was collected on individual insurance account. The conditions to acquire privileges to get retirement and other pension benefits paid by MND, MIA and MJ and the amount of those benefits are defined separately (the law dated 23 rd of July 2003 on change of law considering social insurance system and some other laws – Journal of Laws No 166, item 1609).
2. **Disability Pension** – a monetary benefit to an insured person who is unable to work, has a required contributory and non-contributory periods and incapacity for work has arisen in the periods specified by law but no later than 18 months after the cessation of those periods. However, if the incapacity for work was incurred as a result of an accident on the way to work or back work, the insured person is entitled to a disability pension even though he or she does not have the required contributory and non-contributory period. In addition, the insured person is entitled to a pension although he or she has become unable to work 18 months after the cessation of certain periods, if person has a sufficiently long contributory and non-contributory period (20 year old female, 25 year old male).
3. **Survivors pension** – a monetary benefit to the insured members of a family of a person who at the moment of death had the right to retirement or disability pension or who fulfilled conditions to receive one of these benefits and also received a pre-retirement benefit or a pre-retirement allowance. All the insured members of family are entitled to one combined survivors pension.
4. **Average gross retirement and other pension** – the ratio of paid out benefits (i.e., retirement pensions, disability pensions, survivors pensions) during a given period to the number of beneficiaries of such payments in the given period.
5. **Available income** – includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services free of charge), excluding pre-payments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- a) **income from hired work** – obtained in all workplaces by the given household member (wages and salaries, payments not included in wages and salaries),
 - b) **income from a private farm in agriculture**, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it,
 - c) **income from self-employment**, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practicing a learned profession,
 - d) **income from property** (interests, shares in profits from economic activity, dividends, balance surplus in cooperatives) and income from rental of real estate not connected with the conducted economic activity (i.e. revenues minus investments),
 - e) **income from social security benefits**, which includes retirement pensions, other pensions, allowances (of which sickness allowances – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations as well as since 2005, structural pensions for farmers,
 - f) **income from other social benefits**, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts),
 - g) **other income**, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.
6. **Disposable income** – available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.
 7. **Social minimum** – the amount determined each year by the Institute of Labor and Social Studies on the basis of a normative model of satisfying low-consumption and consumption needs in the form of "baskets", quantitatively and qualitatively for individual needs groups. Social minimum is a model of meeting the needs at low level but still sufficient to meet the basic needs of life and not to harm the biological and psycho-physical development of man. In determining social minimum, special emphasis is placed on the ability to maintain social ties, so this "basket" includes not only the purchase of food, clothing and footwear, housing, health and hygiene, but also labor costs (local and communication, child education and upbringing, family ties, social contacts and minimal participation in culture.
 8. **Subsistence minimum** – the amount determined each year by the Institute of Labor and Social Affairs on the basis of a normative model of meeting the needs of low-consumption and low-consumption consumption forms of "baskets", quantitatively and qualitatively for each group of needs. The subsistence level determines the level of satisfying needs, below which there is a biological threat to life and the development of psychophysical human. There are only good to meet the existential needs (food, clothing and footwear, housing, health and hygiene).
 9. **A one-person household** – an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons.
 10. **A multi-person household** – a group of people living together and maintaining themselves jointly. Households representing the basis socio-economic groups of the population were established on the basis of the exclusive or main (predominate) source of maintenance.

TABLICE WYNIKOWE
TABLES

CZĘŚĆ I ŚWIADCZENIOBIORCY PART I. BENEFICIARIES

TABL. 1. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie Specification	2005	2004=100	2010	2009=100	2015	2014=100	2016	2015=100	2017	2016=100
	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %
POLSKA	9 168,6	99,5	9 243,4	99,0	8 879,6	100,1	8 908,9	100,3	8 935,2	100,3
<i>POLAND</i>										
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	7 524,0	100,3	7 868,8	99,5	7 676,5	100,2	7 714,5	100,5	7 759,9	100,6
<i>Non-agricultural social security system</i>										
<i>w tym: of which:</i>										
<i>ZUS</i> ^{a)}	7 184,2	100,1	7 491,4	99,4	7 273,8	100,3	7 312,8	100,5	7 358,2	100,6
<i>SII</i> ^{a)}										
MON.....	153,3	104,5	160,5	100,4	164,9	99,2	163,5	99,1	162,7	99,5
<i>MND</i>										
MSWiA	162,5	100,7	188,5	102,2	205,8	100,4	206,1	100,1	206,5	100,2
<i>MIA</i>										
MS	24,0	102,6	28,4	103,2	32,0	100,6	32,2	100,7	32,4	100,8
<i>MJ</i>										
KRUS	1 644,6	96,3	1 374,7	96,4	1 203,2	99,3	1 194,4	99,3	1 175,3	98,4
<i>ASiF</i>										

a) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

a) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries.

**TABL. 2. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}**
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total		W tym emeryci Of which retirees	
	w osobach in persons	2016 = 100	w osobach in persons	2016 = 100
POLSKA^{b)c)} <i>POLAND^{b)c)}</i>	7 358 225	100,6	5 230 607	102,2
Województwa razem^{b)} <i>Voivodships total^{b)}</i>	7 358 112	100,6	5 230 607	102,2
Dolnośląskie	604 580	100,8	439 622	102,3
Kujawsko-pomorskie	387 160	100,9	262 977	102,6
Lubelskie	356 125	100,9	247 302	103,3
Lubuskie	199 818	100,9	138 480	102,9
Łódzkie	512 372	100,5	381 096	101,8
Małopolskie	622 432	100,3	439 010	101,9
Mazowieckie	953 759	100,8	720 849	102,0
Opolskie	175 503	99,0	129 778	100,1
Podkarpackie	380 359	100,5	265 898	102,2
Podlaskie	175 122	101,4	130 496	102,7
Pomorskie	416 317	100,8	294 975	102,5
Śląskie	1 115 389	100,3	771 693	101,5
Świętokrzyskie	238 328	100,9	169 919	102,4
Warmińsko-mazurskie	250 225	100,6	171 598	102,9
Wielkopolskie	636 842	100,8	426 588	102,7
Zachodniopomorskie	333 783	100,8	240 325	102,4

a) Przeprowadzenie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS, MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 3. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}**
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne Survivors pensions	
	w osobach in persons	2016 = 100	w osobach in persons	2016 = 100
POLSKA^{b)c)} <i>POLAND^{b)c)}</i>	875 676	93,8	1 251 943	99,4
Województwa razem^{b)} <i>Voivodships total^{b)}</i>	875 563	93,8	1 251 943	99,4
Dolnośląskie	66 713	93,4	98 245	99,4
Kujawsko-pomorskie	55 337	95,0	68 245	98,5
Lubelskie	54 275	92,7	54 549	99,5
Lubuskie	30 347	94,6	30 991	98,9
Łódzkie	51 802	93,5	79 474	99,0
Małopolskie	75 876	92,8	107 545	99,4
Mazowieckie	91 771	94,3	141 139	99,4
Opolskie	13 339	92,0	32 386	98,0
Podkarpackie	50 002	98,1	64 458	99,6
Podlaskie	19 053	95,3	25 573	99,4
Pomorskie	47 516	93,2	73 826	99,4
Śląskie	123 654	94,7	220 042	99,6
Świętokrzyskie	25 823	94,2	42 585	99,3
Warmińsko-mazurskie	36 200	92,2	42 428	99,4
Wielkopolskie	94 803	94,2	115 451	99,6
Zachodniopomorskie	39 052	93,2	54 406	99,7

a) Przeprowadzenie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit. c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL.4. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW ^{a)} (W TYS. OSÓB)
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS ^{a)} (IN THOUSANDS PERSONS)**

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w tys.osób <i>in thousands persons</i>			
POLSKA ^{b)c)}	2017	7 358,2	5 230,6	
<i>POLAND ^{b)c)}</i>	2016	7 312,8	5 119,4	
Makroregion Centralny.....		750,7	551,0	
Łódzkie		512,4	381,1	
Świętokrzyskie		238,3	169,9	
Makroregion Południowy.....		1 737,8	1 210,7	
Małopolskie		622,4	439,0	
Śląskie		1 115,4	771,7	
Makroregion Wschodni.....		911,6	643,7	
Lubelskie		356,1	247,3	
Podkarpackie		380,4	265,9	
Podlaskie		175,1	130,5	
Makroregion Północno-zachodni.....		1 170,4	805,4	
Lubuskie		199,8	138,5	
Wielkopolskie		636,8	426,6	
Zachodniopomorskie		333,8	240,3	
Makroregion Południowo-zachodni.....		780,1	569,4	
Dolnośląskie		604,6	439,6	
Opolskie		175,5	129,8	
Makroregion Północny.....		1 053,7	729,6	
Kujawsko-pomorskie		387,2	263,0	
Pomorskie		416,3	295,0	
Warmińsko-mazurskie		250,2	171,6	
Makroregion Województwo Mazowieckie.....		953,8	720,8	
Mazowieckie.....		953,8	720,8	

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS, MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

**TABL. 5. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{a)}**
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{a)}

Wyszczególnienie Specification		Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total	W tym emeryci Of which retirees	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions	Renty rodzinne Survivors pensions
W tys. osób In thous. person					
POLSKA ^{b)c)}	2017	7 358,2	5 230,6	875,7	1 251,9
<i>POLAND</i> ^{b)c)}	2016	7 312,8	5 119,4	933,9	1 259,4
Makroregion Centralny		750,7	551,0	77,6	122,1
Makroregion Południowy.....		1 737,8	1 210,7	199,5	327,6
Makroregion Wschodni		911,6	643,7	123,3	144,6
Makroregion Północno-zachodni		1 170,4	805,4	164,2	200,8
Makroregion Południowo-zachodni		780,1	569,4	80,1	130,6
Makroregion Północny		1 053,7	729,6	139,1	185,1
Makroregion Województwo Mazowieckie.....		953,8	720,8	91,8	141,1
2016 = 100					
POLSKA ^{b)c)}	2017	100,6	102,2	93,8	99,4
<i>POLAND</i> ^{b)c)}					
Makroregion Centralny		100,6	102,0	93,7	99,1
Makroregion Południowy.....		100,3	101,6	94,0	99,6
Makroregion Wschodni		100,8	102,8	93,1	99,5
Makroregion Północno-zachodni		100,8	102,7	94,0	99,5
Makroregion Południowo-zachodni		100,4	101,8	93,2	99,0
Makroregion Północny		100,8	102,6	93,7	99,4
Makroregion Województwo Mazowieckie		100,8	102,0	94,3	99,4

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS, MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' pension benefits. c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 6. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2016 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2016 = 100
POLSKA ^{b)c)} 2017 <i>POLAND</i> ^{b)c)}	1 175 305	98,4	918 433	98,3
Dolnośląskie	45 011	97,6	34 532	97,3
Kujawsko-pomorskie	76 912	99,7	59 188	100,2
Lubelskie	152 769	98,1	119 851	98,1
Lubuskie	17 042	95,9	12 832	95,3
Łódzkie	100 502	98,9	83 741	98,9
Małopolskie	97 419	98,9	66 952	97,8
Mazowieckie	179 688	98,6	145 981	98,7
Opolskie	24 566	97,3	20 988	97,2
Podkarpackie	70 945	96,6	54 534	96,0
Podlaskie	85 149	98,4	69 892	98,2
Pomorskie	37 226	99,0	27 004	99,4
Śląskie	35 977	96,5	29 208	95,8
Świętokrzyskie	64 627	98,3	51 710	98,1
Warmińsko-mazurskie	43 063	98,0	32 335	98,4
Wielkopolskie	117 400	99,7	88 679	100,0
Zachodniopomorskie	25 845	97,5	19 842	97,6

a) Łącznie ze 123 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ. b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON(180 osób), MS (106 osób), MSWiA (878 osób).

a) Including 123 persons receiving GBRZ benefit. b) Including beneficiaries from the MND (180 persons), the MJ (106 persons), the MIA (878 persons).

TABL. 7. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2016 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2016 = 100
POLSKA ^{b)c)} 2017	212 415	98,6	44 334	99,7
<i>POLAND</i> ^{b)c)}				
Dolnośląskie	8 718	98,0	1 749	100,3
Kujawsko-pomorskie	15 028	98,2	2 693	98,4
Lubelskie	27 634	97,8	5 284	99,8
Lubuskie	3 570	97,4	634	99,8
Łódzkie	12 917	99,0	3 841	98,9
Małopolskie	26 894	101,4	3 551	101,7
Mazowieckie	26 455	97,9	7 252	99,6
Opolskie	2 766	97,7	809	98,7
Podkarpackie	14 000	98,7	2 409	99,1
Podlaskie	12 154	99,0	3 102	99,5
Pomorskie	8 593	97,7	1 629	99,6
Śląskie	5 605	99,7	1 103	99,9
Świętokrzyskie	10 433	98,6	2 484	99,2
Warmińsko-mazurskie	8 703	96,4	2 026	99,6
Wielkopolskie	23 952	98,7	4 761	99,9
Zachodniopomorskie	4 993	96,6	1 008	100,1

TABL.8. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW (W TYS. OSÓB)
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS (IN THOUSANDS PERSONS)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
		w tys.osób <i>in thous. persons</i>		
POLSKA..... 2017		1 175,3 ^{b)c)}		918,4 ^{b)}
<i>POLAND</i> <i>2016</i>		1194,4		934,3
Makroregion Centralny.....		165,1		135,5
Łódzkie		100,5		83,7
Świętokrzyskie		64,6		51,7
Makroregion Południowy.....		133,4		96,2
Małopolskie		97,4		67,0
Śląskie		36,0		29,2
Makroregion Wschodni.....		308,9		244,3
Lubelskie		152,8		119,9
Podkarpackie		70,9		54,5
Podlaskie		85,1		69,9
Makroregion Północno-zachodni.....		160,3		121,4
Lubuskie		17,0		12,8
Wielkopolskie		117,4		88,7
Zachodniopomorskie		25,8		19,8
Makroregion Południowo-zachodni.....		69,6		55,5
Dolnośląskie		45,0		34,5
Opolskie		24,6		21,0
Makroregion Północny.....		157,2		118,5
Kujawsko-pomorskie		76,9		59,2
Pomorskie		37,2		27,0
Warmińsko-mazurskie		43,1		32,3
Makroregion Województwo Mazowieckie.....		179,7		146,0
Mazowieckie.....		179,7		146,0

a) Łącznie ze 123 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ. b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (180 osób), MS (106 osób), MSWiA (878 osób).

a) Including 123 persons receiving GBRZ benefit. b) Including beneficiaries from the MND (180 persons), the MJ (106 persons), the MIA (878 persons).

TABL.9. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>		Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>	Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>
W tys. osób <i>In thousand person</i>					
POLSKA	2017	1 175,3^{a)b)}	918,4 b)	212,4	44,3
<i>POLAND</i>	2016	1 194,4	934,3	215,5	44,5
Makroregion Centralny		165,1	135,5	23,4	6,3
Makroregion Południowy.....		133,4	96,2	32,5	4,7
Makroregion Wschodni		308,9	244,3	53,8	10,8
Makroregion Północno-zachodni		160,3	121,4	32,5	6,4
Makroregion Południowo-zachodni		69,6	55,5	11,5	2,6
Makroregion Północny		157,2	118,5	32,3	6,3
Makroregion Województwo Mazowieckie		179,7	146,0	26,5	7,3
2016 = 100					
POLSKA	2017	98,4	98,3	98,6	99,7
<i>POLAND</i>					
Makroregion Centralny		98,7	98,6	98,8	99,0
Makroregion Południowy.....		98,2	97,2	101,1	101,3
Makroregion Wschodni		97,8	97,7	98,3	99,5
Makroregion Północno-zachodni		98,9	99,1	98,2	100,0
Makroregion Południowo-zachodni		97,5	97,3	97,9	99,8
Makroregion Północny		99,1	99,5	97,5	99,1
Makroregion Województwo Mazowieckie		98,6	98,7	97,9	99,6

a) Łącznie ze 123 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ. b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON(180 osób), MS (106 osób), MSWiA (878 osób).

a) Including 123 persons receiving GBRZ benefit. b) Including beneficiaries from the MND (180 persons), the MJ (106 persons), the MIA (878 persons).

TABL.10. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSWiA ^{a)} <i>MIA^{a)}</i>
<i>W osobach In persons</i>				
Emeryci i renciści ogółem..... 2017	401 657	162 726	32 437	206 494
<i>Retirees and pensioners in total..... 2016</i>	401 718	163 461	32 166	206 091
W tym emeryci.....	285 595	109 342	24 164	152 090
<i>of which retirees</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy.....	30 860	13 419	2 211	15 230
<i>Disability pensions</i>				
Renty rodzinne.....	85 201	39 965	6 062	39 174
<i>Survivors pensions</i>				
	2016 = 100			
Emeryci i renciści ogółem.....	100,0	99,6	100,8	100,2
<i>Retirees and pensioners in total</i>				
W tym emeryci.....	100,9	99,8	101,1	101,6
<i>Of which retirees</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy.....	94,0	95,8	99,6	91,7
<i>Disability pensions</i>				
Renty rodzinne.....	99,4	100,1	100,4	98,5
<i>Survivors pensions</i>				

a) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywały 244 osoby, a kwota wypłat w 2017 r. wyniosła 4 558 595 zł.

a) *Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pensions, to 244 persons; amount of payments in 2016 was 4 558 595 zł.*

TABL. 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ WEDŁUG ZAWODÓW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem w tys. osób <i>Retirees and pensioners in thous. persons</i>
Emeryci razem^{b)}	5 516,2
<i>Total retirees^{b)}</i>	
w tym z ZUS	5 230,6
<i>of which paid of SII</i>	
W tym :	
Okresowe emerytury kapitałowe	105,5
<i>Annuity retirement pensions</i>	
pracownicy kolejowi ^{c)}	92,5
<i>railway employees^{c)}</i>	
górnicy	205,1
<i>miners</i>	
nauczyciele	250,6
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	67,8
<i>self-employed persons</i>	
kombatanci	0,2
<i>combatants</i>	
Renciści z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)d)}	906,5
<i>Pensioners receiving disability pensions^{b)d)}</i>	
w tym z ZUS	875,7
<i>of which paid of SII</i>	
pracownicy kolejowi ^{c)}	12,9
<i>railway employees^{c)}</i>	
górnicy	26,1
<i>miners</i>	
nauczyciele	31,6
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	43,8
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane	31,7
<i>war and military invalids, repression victims</i>	
Osoby otrzymujące renty rodzinne razem^{b)d)}	1 337,1
<i>Persons receiving survivors pensions total^{b)d)}</i>	
w tym z ZUS	1 251,9
<i>of which paid of SII</i>	
pracownicy kolejowi ^{c)}	61,5
<i>railway employees^{c)}</i>	
górnicy	88,2
<i>mining employees</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	33,3
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane	20,9
<i>war and military invalids as well as combatants</i>	

a) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo do świadczenia rolnego, bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. b) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSWiA. c) Dotyczy świadczeń przyznanych w ramach „starego” systemu. d) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA i MS.

a) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits. b) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. c) Concerns benefits under the old scheme. d) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MJ as well as the MIA with retirement pensions financed from budgets of these entities.

**TABL. 12. EMERYCI I RENCISCI JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW WEDŁUG
WOJEWÓDZTW W ROKU 2000 I 2017**

*RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS IN 2000 AND 2017 (IN PERSONS
AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000		2017	
	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>
POLSKA^{a)} <i>POLAND^{a)}</i>	9 412 432	24,4	8 935 187	23,2
Dolnośląskie	694 938	23,4	649 591	22,4
Kujawsko-pomorskie	476 282	22,7	464 072	22,3
Lubelskie	601 868	27,0	508 894	23,9
Lubuskie	239 366	23,4	216 860	21,3
Łódzkie	689 494	26,1	612 874	24,7
Małopolskie	816 317	25,2	719 851	21,2
Mazowieckie	1 181 427	23,3	1 133 447	21,1
Opolskie	217 972	20,1	200 069	20,2
Podkarpackie	510 864	24,0	451 304	21,2
Podlaskie	291 395	23,9	260 271	22,0
Pomorskie	443 421	20,2	453 543	19,5
Śląskie	1 140 231	23,5	1 151 366	25,3
Świętokrzyskie	336 268	25,4	302 955	24,3
Warmińsko-mazurskie	306 595	20,9	293 288	20,5
Wielkopolskie	797 799	23,7	754 242	21,6
Zachodniopomorskie	357 210	20,6	359 628	21,1

a) Łącznie z emerytami i rencistami, którzy otrzymują świadczenia MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Including retirees and pensioners receiving benefits from the MND, the MI as well as the MJ, not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL.13. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
**PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY SEX AND AGE**
Stan w dniu 31 XII / As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>	
	W osobach <i>In persons</i>			
EMERYCI RETIREES				
OGÓLEM	2017	5 493 796	2 212 183	3 281 613
<i>TOTAL.....</i>	2016	5 162 280	2 093 377	3 068 903
54 lata i mniej		45 489	45 015	474
<i>years and less</i>				
55-59.....		89 625	48 591	41 034
60-64.....		1 176 273	198 651	977 622
65-69.....		1 744 507	770 873	973 634
70-74		1 002 034	473 322	528 712
75-79.....		660 473	316 708	343 765
80 lat i więcej.....		775 395	359 023	416 372
<i>years and more</i>				
RENCIŚCI PENSIONERS				
OGÓLEM	2017	814 244	543 809	270 435
<i>TOTAL.....</i>	2016	913 200	605 667	307 533
29 lat i mniej		3 027	2 184	843
<i>years and less</i>				
30-39.....		29 392	18 463	10 929
40-49.....		99 099	58 231	40 868
50-54.....		99 569	56 638	42 931
55-59.....		199 308	113 917	85 391
60-64.....		208 883	186 717	22 166
65 lat i więcej.....		174 966	107 659	67 307
<i>years and more</i>				

a) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych.

a) *Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits, excluding the bridge benefits.*

**TABL.14. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
WYPŁACANE PRZEZ KASĘ ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG PŁCI
I WIEKU^{a)}**

*PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM
THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY SEX AND AGE^{a)}*

Stan w dniu 31 XII / As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>	
	W osobach <i>In persons</i>			
EMERYCI RETIREES				
OGÓŁEM	2017	920 710	273 371	647 339
<i>TOTAL.....</i>	2016	927 368	266 805	660 563
55-59.....		33 302	—	33 302
60-64.....		127 361	36 851	90 510
65-69.....		175 047	69 156	105 891
70-74		140 354	48 762	91 592
75-79.....		135 188	42 220	92 968
80 lat i więcej..... <i>years and more</i>		309 458	76 382	233 076
RENCIŚCI PENSIONERS				
OGÓŁEM	2017	205 670	108 865	96 805
<i>TOTAL.....</i>	2016	216 464	114 399	102 065
29 lat i mniej		388	280	108
<i>years and less</i>				
30-39.....		4 438	2 448	1 990
40-49.....		21 533	10 602	10 931
50-54.....		26 660	12 954	13 706
55-59.....		53 296	26 661	26 635
60-64.....		60 465	38 219	22 246
65 lat i więcej..... <i>years and more</i>		38 890	17 701	21 189

a) Bez świadczeniobiorców MON, MSWiA i MS.

a) Not included beneficiaries from the MND, the MIA and the MJ.

TABL.15. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY^{a)} I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID^{a)} FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE BY SEX AND AGE
Stan w dniu 31 XII / As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>	
	W osobach <i>In persons</i>			
EMERYCI RETIREES				
OGÓLEM	2017	110 369	110 237	132
<i>TOTAL.....</i>	2016	110 901	110 768	133
39 lat i mniej		1 027	1 021	6
<i>years and less</i>		5 783	5 777	6
40-44.....		9 741	9 721	20
45-49.....		12 789	12 739	50
50-54.....		14 709	14 683	26
55-59.....		17 855	17 845	10
60-64.....		19 620	19 615	5
65-69.....		13 020	13 018	2
70-74.....		6 716	6 716	–
75-79.....		9 109	9 102	7
80 lat i więcej.....				
<i>years and more</i>				
RENCIŚCI PENSIONERS				
OGÓLEM	2017	13 253	13 226	27
<i>TOTAL.....</i>	2016	13 755	13 732	23
29 lat i mniej		40	39	1
<i>years and less</i>				
30-39.....		404	393	11
40-49.....		874	867	7
50-54.....		681	677	4
55-59.....		1 073	1 070	3
60-64.....		1 662	1 661	1
65 lat i więcej.....		8 519	8 519	–
<i>years and more</i>				

a) Liczba obejmuje także świadczeniobiorców mających ustalone świadczenie emerytalne, ale nie pobierających go ze względu na pobieranie uposażenia 12-miesięcznego.

a) *The number also consists of beneficiaries, who have retirement pension fixed, but who do not collect it due to taking 12 months salary.*

**TABL.16. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

*PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM THE MINISTRY
OF JUSTICE BY SEX AND AGE*

Stan w dniu 31 XII / As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>	
	W osobach <i>In persons</i>			
EMERYCI RETIREES				
OGÓLEM	2017	24 352	20 766	3 586
<i>TOTAL.....</i>	2016	23 945	20 445	3 500
39 lat i mniej		95	90	5
<i>years and less</i>				
40-44.....		790	737	53
45-49.....		2 511	2 328	183
50-54.....		4 039	3 702	337
55-59.....		4 365	3 762	603
60-64.....		3 781	3 093	688
65-69.....		3 504	2 828	676
70-74.....		2 294	1 931	363
75 lat i więcej.....		2 973	2 295	678
<i>years and more</i>				
RENCIŚCI PENSIONERS				
OGÓLEM	2017	2 181	1 784	397
<i>TOTAL.....</i>	2016	2 225	1 814	411
29 lat i mniej		5	5	—
<i>years and less</i>				
30-39.....		83	67	16
40-49.....		328	289	39
50-54.....		282	256	26
55-59.....		329	283	46
60-64.....		305	240	65
65 lat i więcej.....		849	644	205
<i>years and more</i>				

a) Liczba obejmuje także świadczeniobiorców mających ustalone świadczenie emerytalne, ale nie pobierających go ze względu na pobieranie uposażenia 12-miesięcznego.

a) The number also consists of beneficiaries, who have retirement pension fixed, but who do not collect it due to taking 12 months salary.

**TABL.17. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

*PERSONS RECEIVING RETERIMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM
THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION BY SEX AND AGE
Stan w dniu 31 XII / As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	W osobach <i>In persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2017	155 738	139 583	16 155
<i>TOTAL.....</i> 2016	149 774	135 065	14 709
39 lat i mniej <i>years and less</i>	672	629	43
40-44.....	5 416	5 175	242
45-49.....	16 656	16 079	577
50-54.....	24 125	23 086	1 039
55-59.....	26 578	24 414	2 164
60-64.....	24 919	21 321	3 598
65-69.....	23 229	20 012	3 217
70-74.....	14 660	12 940	1 720
75-79.....	8 418	7 136	1 282
80 lat i więcej..... <i>years and more</i>	11 065	8 792	2 273
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2017	12 034	10 396	1 638
<i>TOTAL.....</i> 2016	16 454	13 554	2 900
29 lat i mniej <i>years and less</i>	31	30	1
30-39.....	371	331	40
40-49.....	1 870	1 748	122
50-54.....	1 537	1 473	64
55-59.....	1 803	1 678	125
60-64.....	1 792	1 550	242
65 lat i więcej..... <i>years and more</i>	4 630	3 586	1 044

CZĘŚĆ II. EMERYTURY, RENTY I ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE
PART II. RETIREMENT AND OTHER PENSIONS, NON-INSURANCE BENEFITS

TABL. 18. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie Specification	2005	2004=100	2010	2009=100	2015	2014=100	2016	2015=100	2017	2016=100
	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %
POLSKA	120 666	102,2	170 879	105,5	205 804	103,1	210 095	102,1	216 015	102,8
<i>POLAND</i>										
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	105 704	102,9	155 131	106,0	188 773	103,2	193 141	102,3	199 091	103,1
<i>Non-agricultural social security system</i>										
<i>w tym: of which:</i>										
ZUS ^{b)}	97 179,9 ⁹⁾	102,9	142 840,8	105,9	172 908,8	103,3	177 127,9	102,4	182 993,5	103,3
<i>SII^{b)}</i>										
MON	4 006,1 ⁹⁾	102,3	5 288,0	106,0	6 389,8	100,9	6 389,8	100,0	6 438,9	100,8
<i>MND</i>										
MSWiA	3 919,2 ⁹⁾	102,7	6 047,5	107,0	8 157,3	102,6	8 281,9	101,5	8 290,3	100,1
<i>MIA</i>										
MS	598,6	103,3	954,8	111,0	1 316,8	102,6	1 341,7	101,9	1 367,8	101,9
<i>MJ</i>										
KRUS	14 962	97,7	15 748	101,0	17 031	102,3	16 954	99,5	16 924	99,8
<i>ASIF</i>										

a) Patrz uwagi ogólne, pkt.5, str. 29 b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa. c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty.

a) See general notes, point 5, p.32 b) Including accident pensions financed from SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions paid from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries. c) Including one-off payment for persons receiving retirement and other pensions in the amount not higher than the lowest retirement or other pension.

TABL. 19. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement and other pensions in total</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2016 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2016 = 100
POLSKA^{b)c)d)}	182 993 459,6	103,3	136 986 591,0	104,6
<i>POLAND^{b)c)d)}</i>				
Województwa razem^{e)}	182 991 855,5	103,3	136 986 591,0	104,6
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	15 235 800,2	103,6	11 519 666,2	105,1
Kujawsko-pomorskie	8 880 487,2	103,7	6 444 863,5	105,0
Lubelskie	7 993 902,2	104,2	5 893 043,6	106,0
Lubuskie	4 567 896,4	104,2	3 331 928,3	105,9
Łódzkie	11 849 605,0	103,2	9 284 520,0	104,3
Małopolskie	15 162 104,6	103,1	11 212 395,2	104,4
Mazowieckie	24 506 801,1	103,5	19 605 961,5	104,4
Opolskie	4 243 434,0	100,5	3 267 017,4	101,4
Podkarpackie	8 269 652,4	103,7	6 149 537,5	105,0
Podlaskie	3 972 081,4	104,6	3 093 913,8	105,8
Pomorskie	10 211 158,4	103,4	7 606 753,6	104,9
Śląskie	33 900 202,1	102,6	24 495 335,1	103,6
Świętokrzyskie	5 337 928,7	103,5	4 022 688,3	104,7
Warmińsko-mazurskie	5 646 340,3	103,7	4 124 164,5	105,6
Wielkopolskie	15 222 988,9	103,7	10 894 406,4	105,4
Zachodniopomorskie	7 991 502,5	103,4	6 040 432,1	104,7

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 29 b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z kwotą okresowej emerytury kapitałowej ze środków zgromadzonych w OFE. e) Przeprowadzenie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point. 5 p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) including annuity retirement pension from the means gathered in the Open Pension Fund.

e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL. 20. RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne Survivors pensions	
	w tys. zł in thous. zł	2016 = 100	w tys. zł in thous. zł	2016 = 100
POLSKA^{b)c)}	17 499 572,4	96,6	28 507 296,2	101,6
POLAND^{b)c)}				
Województwa razem^{d)}	17 497 998,3	96,6	28 507 296,2	101,6
<i>Voivodships total^{d)}</i>				
Dolnośląskie	1 423 783,3	95,4	2 292 350,7	101,9
Kujawsko-pomorskie	993 841,8	98,6	1 441 781,9	101,3
Lubelskie	1 014 407,2	96,8	1 086 451,4	102,0
Lubuskie	591 782,7	98,6	644 185,4	101,2
Łódzkie	898 419,9	96,2	1 666 665,1	101,3
Małopolskie	1 568 590,8	96,0	2 381 154,6	101,7
Mazowieckie	1 728 867,1	96,3	3 171 972,5	102,0
Opolskie	263 322,3	91,8	713 094,4	99,8
Podkarpackie	854 679,2	97,2	1 265 435,8	101,8
Podlaskie	359 066,6	98,5	519 101,0	102,2
Pomorskie	947 609,0	95,2	1 656 795,8	101,9
Śląskie	3 144 104,0	96,9	6 260 763,0	101,4
Świętokrzyskie	459 058,7	97,7	856 181,8	101,3
Warmińsko-mazurskie	663 613,9	95,6	858 561,9	101,7
Wielkopolskie	1 824 787,2	97,3	2 503 795,3	101,7
Zachodniopomorskie	762 064,9	96,1	1 189 005,5	101,7

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.
c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.
d) Przeporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

**TABL. 21. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}**
GROSS ^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL
INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS ^{b)c)}

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement and other pensions in total ^{d)e)}		W tym emerytury Of which retirement pensions	
	w tys. zł in thous. zł	2016 = 100	w tys. zł in thous. zł	2016 = 100
POLSKA..... POLAND	16 924 437,9	99,8	13 464 466,9	99,2
Dolnośląskie	691 613,9	98,2	550 772,5	97,6
Kujawsko-pomorskie	1 115 406,8	101,1	867 135,7	101,1
Lubelskie	2 202 560,3	99,7	1 753 377,0	99,3
Lubuskie	274 020,8	97,4	217 183,9	96,4
Łódzkie	1 432 038,0	100,3	1 199 558,7	99,9
Małopolskie	1 359 652,6	100,3	969 533,0	98,6
Mazowieckie	2 522 568,7	100,3	2 070 176,3	99,9
Opolskie	369 086,7	98,1	319 148,3	97,6
Podkarpackie	1 002 378,5	98,4	786 666,6	97,3
Podlaskie	1 205 359,3	100,3	996 478,8	99,7
Pomorskie	540 967,3	100,6	402 191,3	100,2
Śląskie	600 403,7	96,6	512 568,5	95,6
Świętokrzyskie	914 725,9	100,1	742 098,5	99,4
Warmińsko-mazurskie	629 653,2	99,9	480 640,7	99,4
Wielkopolskie	1 663 819,1	100,8	1 280 087,3	100,5
Zachodniopomorskie	393 526,2	98,5	310 192,8	98,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313). c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami w kwocie 658,2 tys. zł. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny w kwocie 108,8 tys. zł. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z: MON (1 160,8 tys. zł), MS (518,5 tys. zł), MSWiA (4 977,6 tys. zł).

a) See general notes, point 2 and 5, 32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social insurance for farmers but without deductions not transmitted. d) Including amount of 658,2 thous. zł GBRZ benefits. e) Including amount of 108,8 thous. zł cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits paid from: the MND (1 160,8 thous. zł), the MI (4 977,6 thous. zł), and the MJ (518,5 thous. zł).

**TABL. 22. RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG
WOJEWÓDZTW^{b)}**
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY
VOIVODSHIPS^{b)}

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne ^{c)} Survivors pensions ^{c)}	
	w tys. zł in thous. zł	2016 = 100	w tys. zł in thous. zł	2016 = 100
POLSKA POLAND	2 713 987,0	100,7	745 217,0	108,4
Dolnośląskie	112 376,8	99,0	28 399,0	108,0
Kujawsko-pomorskie	198 089,9	99,8	50 165,2	106,3
Lubelskie	357 146,5	100,0	91 997,7	108,5
Lubuskie	46 110,7	99,9	10 692,3	107,6
Łódzkie	165 581,5	100,5	66 869,7	107,9
Małopolskie	334 121,3	103,7	55 882,1	110,5
Mazowieckie	335 025,2	100,4	117 358,5	108,1
Opolskie	36 117,5	98,9	13 804,4	107,4
Podkarpackie	175 833,8	101,3	39 852,0	109,3
Podlaskie	155 118,9	100,9	53 730,1	109,1
Pomorskie	110 127,1	100,1	28 648,9	108,7
Śląskie	70 475,4	101,6	17 037,5	109,2
Świętokrzyskie	132 459,1	101,6	40 159,5	108,6
Warmińsko-mazurskie	113 313,1	99,1	35 699,4	109,0
Wielkopolskie	307 612,4	100,4	76 075,8	108,0
Zachodniopomorskie	64 477,8	98,4	18 844,9	107,6

a) Patrz uwagi ogólne, pkt 2 i 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313). c) Łącznie z rentami socjalnymi w kwocie 114 434,9 tys. zł.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including social pensions in the amount of 114 434,9 thous. zł.

**TABL.23. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ,
MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

GROSS ^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSWiA ^{b)c)} <i>MIA^{b)c)}</i>
w zł w zł				
Emerytury i renty ogółem..... 2017	16 097 030 491	6 438 925 758	1 367 820 345	8 290 284 388
<i>Retirement and other pensions in total</i>	2016 16 013 430 305	6 389 773 210	1 341 721 979	8 281 935 116
W tym emerytury	12 187 074 749	4 568 225 104	1 094 939 972	6 523 909 673
<i>Of which retirement pensions</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	1 106 728 760	506 481 308	75 589 773	524 657 679
<i>Disability pensions</i>				
Renty rodzinne	2 803 226 982	1 364 219 346	197 290 600	1 241 717 036
<i>Survivors pensions</i>				
2016 = 100				
Emerytury i renty ogółem..... 2017	100,5	100,8	101,9	100,1
<i>Retirement and other pensions in total</i>				
W tym emerytury	101,6	101,3	102,6	101,7
<i>Of which retirement pensions</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	93,7	95,9	100,8	90,8
<i>Disability pensions</i>				
Renty rodzinne	98,7	101,0	98,8	96,3
<i>Survivors pensions</i>				

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 29. b) Kwoty świadczeń z dodatkami pielęgnacyjnymi i dodatkami dla sierot zupełnych. c) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywały w 2017 r. 244 osoby na kwotę 4 558 595 zł.

a) See general notes, point 5, p.32. b) Including nursing supplement and supplement for double orphans. c) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pension, to 244 persons; amount of payments in 2017 was 4 558 595 zł

TABL.24. LICZBA EMERYTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W LATACH 2000-2011^{b)}

NUMBER OF RETIREES FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY BENEFIT AMOUNT IN 2000-2011^{b)}

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. osób <i>in thousand persons</i>							
OGÓŁEM TOTAL	3 365,70	3 913,10	4 344,20	4 509,50	4 670,80	4 952,50	5 000,50	4 979,10
do 500,00	202,0	11,7	13,0	13,8	8,2	4,9	3,7	3,2
500,01 – 600,00	263,4	179,0	208,3	198,4	10,8	24,8	22,4	20,3
600,01 – 700,00	396,3	144,8	143,4	130,8	228,9	170,9	24,0	28,9
700,01 – 800,00	471,8	319,5	330,2	316,8	219,5	104,0	205,8	176,3
800,01 – 1000,00	823,9	797,5	748	741,6	575,1	524,9	426,5	363,0
1000,01 – 1200,00	515,0	785,2	816,7	849,9	808,0	728,0	631,4	545,6
1200,01 – 1400,00	270,1	567,8	658,6	699,7	774,3	798,3	758,0	694,2
1400,01 – 1600,00	140,5	363,9	452,5	489,5	599,6	678,6	692,8	680,0
1600,01 – 1800,00	94,2	219,3	291,6	322,2	420,4	520,0	561,3	578,0
1800,01 – 2000,00	84,1	140,9	186,4	202,9	281,6	376,4	425,9	457,4
2000,01 – 2200,00	59,6	101,8	123,8	135,3	186,9	260,3	309,8	344,2
2200,01 – 2400,00	31,3	86,0	93,9	103,7	124,4	173,7	216,7	248,4
2400,01 – 2600,00	10,2	74,3	82,5	88,2	97,7	127,1	153	177,1
2600,01 i więcej	3,3	121,4	195,3	216,7	335,4	460,6	569,2	662,5

a) Bez byłych żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej. b) W 2000 r. - stan z czerwca, w 2005 r. - stan z kwietnia, w pozostałych latach - stan z marca.

a) *Excluding former professional soldiers as well as functionaries of the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (till 28 VI 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff. b) In 2000 - as of June, in 2005 - as of April, besides – as of March.*

TABL.25. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W MARCU 2017 R
NUMBER OF RETIREES AND OTHER PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY SEX AND BENEFIT AMOUNT IN MARCH OF 2017

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	Emeryci ^{b)} <i>Retirees^{b)}</i>			Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Receiving disability pensions</i>			Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	kobiety w tys. <i>women in thous.</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	kobiety w tys. <i>women in thous.</i>	w tys. <i>in thous.</i>	w % <i>in %</i>
OGÓŁEM TOTAL	5 165,1	100,0	3 073,9	900,7	100,0	303,1	1 253,6	100,0
do 500,00	11,4	0,2	8,8	–	–	–	–	–
500,01 – 700,00	44,1	0,9	39,9	–	–	–	–	–
700,01 – 900,00	105,0	2,0	94,9	178,4	19,8	79,7	–	–
900,01 – 1000,00	128,8	2,5	115,6	120,2	13,3	50,6	83,4	6,7
1000,01 – 1200,00	255,3	4,9	221,1	109,3	12,1	32,7	72,8	5,8
1200,01 – 1400,00	504,3	9,8	425,6	129,9	14,4	40,7	165,6	13,2
1400,01 – 1600,00	568,2	11,0	463,9	68,5	7,6	14,7	159,3	12,7
1600,01 – 1800,00	603,3	11,7	452,6	47,2	5,2	10,0	173,0	13,8
1800,01 – 2000,00	550,5	10,7	353,8	38,8	4,3	8,1	163,0	13,0
2000,01 – 2200,00	472,8	9,2	251,6	28,4	3,2	8,0	112,6	9,0
2200,01 – 2400,00	388,2	7,5	176,2	22,4	2,5	6,9	81,2	6,5
2400,01 – 2600,00	306,7	5,9	122,6	21,2	2,4	7,7	58,0	4,6
2600,01 – 2800,00	237,7	4,6	86,5	21,6	2,4	9,3	42,4	3,4
2800,01 – 3000,00	181,7	3,5	61,5	18,3	2,0	7,3	36,3	2,9
3000,01 – 3200,00	143,2	2,8	46,2	17,0	1,9	6,4	28,5	2,3
3200,01 – 3400,00	115,5	2,2	34,4	13,7	1,5	5,8	24,5	2,0
3400,01 – 3600,00	96,2	1,9	26,3	12,1	1,3	4,8	19,5	1,6
3600,01 – 3800,00	81,7	1,6	21,1	9,3	1,0	3,1	14,2	1,1
3800,01 – 4000,00	71,4	1,4	16,5	6,9	0,8	2,0	7,8	0,6
4000,01 – 4500,00	132,9	2,6	27,0	11,4	1,3	2,6	8,1	0,6
4500,01 – 5000,00	78,7	1,5	15,6	8,9	1,0	1,3	2,0	0,2
5000 i więcej	87,5	1,7	12,3	17,1	1,9	1,3	1,4	0,1

a) bez osób posiadających prawo do świadczenia rolniczego b) Łącznie z okresowymi emeryturami kapitalowymi finansowanymi z FUS, bez emerytur pomostowych

a) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits. b) Including an amount of periodic pensions financed from the Social Insurance Fund (FUS), excluding the bridge benefits.

TABL. 26. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{b)} WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie Specification	2005	2004=100	2010	2009=100	2015	2014=100	2016	2015=100	2017	2016=100
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych.....	1 170,74	102,6	1 642,90	106,5	2 049,26	102,9	2 086,35	101,8	2 138,03	102,5
<i>Non-agricultural social security system</i>										
<i>w tym: of which:</i>										
ZUS ^{b)}	1 127,23 ^{c)}	102,8	1 588,95	106,5	1 980,96	103,0	2 018,48	101,9	2 072,44	102,7
SII ^{b)}										
MON	2 177,90 ^{c)}	97,9	2 745,24	105,6	3 229,08	101,7	3 257,54	100,9	3 297,43	101,2
MND										
MSWiA	2 009,61 ^{c)}	101,9	2 673,74	104,6	3 302,53	102,2	3 348,80	101,4	3 345,65	99,9
MIA										
MS	2 080,7	101,1	2 802,12	107,5	3 434,15	102,0	3 476,02	101,2	3 514,03	101,1
MJ										
KRUS	758,11	101,5	954,68	104,8	1 179,63	103,0	1 182,83	100,3	1 200,00	101,5
ASiF										

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa. c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries. c) Including one-off payment for persons receiving retirement and other pensions in the amount not higher than the lowest retirement or other pension.

**TABL. 27. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
*MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS*

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem Retirement and other pensions in total		W tym emerytury Of which retirement pensions	
	w zł in zł	2016 = 100	w zł in zł	2016 = 100
POLSKA^{b)c)d)}	2 072,44	102,7	2 182,45	102,4
<i>POLAND^{b)c)d)}</i>				
Województwa razem^{e)}	2 072,45	102,7	2 182,45	102,4
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	2 100,05	102,9	2 183,63	102,8
Kujawsko-pomorskie	1 911,46	102,7	2 042,28	102,4
Lubelskie	1 870,57	103,2	1 985,78	102,6
Lubuskie	1 905,03	103,2	2 005,06	102,9
Łódzkie	1 927,25	102,7	2 030,22	102,4
Małopolskie	2 029,96	102,8	2 128,34	102,5
Mazowieckie	2 141,25	102,7	2 266,54	102,4
Opolskie	2 014,89	101,5	2 097,82	101,3
Podkarpackie	1 811,81	103,2	1 927,28	102,7
Podlaskie	1 890,15	103,2	1 975,74	103,0
Pomorskie	2 043,95	102,6	2 148,98	102,4
Śląskie	2 532,76	102,2	2 645,19	102,1
Świętokrzyskie	1 866,45	102,6	1 972,85	102,3
Warmińsko-mazurskie	1 880,42	103,1	2 002,83	102,6
Wielkopolskie	1 991,99	102,9	2 128,21	102,6
Zachodniopomorskie	1 995,19	102,5	2 094,54	102,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z okresową emeryturą kapitałową. e) Przeporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pension from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Including temporary capital retirement pension from the means gathered in the OPF. e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL. 28. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne Survivors pensions	
	w zł in zł	2016 = 100	w zł in zł	2016 = 100
POLSKA^{b)c)}	1 665,34	103,0	1 897,54	102,2
POLAND^{b)c)}				
Województwa razem^{d)}	1 665,40	103,0	1 897,54	102,2
<i>Voivodships total^{d)}</i>				
Dolnośląskie	1 778,49	102,1	1 944,43	102,6
Kujawsko-pomorskie	1 496,64	103,7	1 745,18	102,0
Lubelskie	1 557,53	104,5	1 659,76	102,5
Lubuskie	1 625,05	104,2	1 732,20	102,3
Łódzkie	1 445,27	103,0	1 747,60	102,3
Małopolskie	1 722,75	103,4	1 845,08	102,3
Mazowieckie	1 569,90	102,1	1 872,84	102,6
Opolskie	1 645,13	99,8	1 834,87	101,9
Podkarpackie	1 424,40	104,7	1 635,99	102,2
Podlaskie	1 570,48	103,4	1 691,56	102,9
Pomorskie	1 661,90	102,1	1 870,16	102,6
Śląskie	2 118,88	102,3	2 371,05	101,8
Świętokrzyskie	1 481,40	103,7	1 675,44	102,0
Warmińsko-mazurskie	1 527,68	103,7	1 686,31	102,4
Wielkopolskie	1 604,02	103,3	1 807,26	102,1
Zachodniopomorskie	1 626,19	103,2	1 821,19	102,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.
c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.
d) Przymiarowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL.29. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)} (W ZŁ)

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{b)} (IN ZL)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w złotych <i>Average monthly gross retirement and other pension in zł</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym emerytura <i>of which retirement pension</i>
POLSKA^{c)d)} 2017	2 072,44	2 182,45
<i>POLAND^{c)d)}</i> 2016	2 018,48	2 131,70
Makroregion Centralny.....	1 907,95	2 012,53
Łódzkie	1 927,25	2 030,22
Świętokrzyskie	1 866,45	1 972,85
Makroregion Południowy.....	2 352,67	2 457,78
Małopolskie	2 029,96	2 128,34
Śląskie	2 532,76	2 645,19
Makroregion Wschodni.....	1 849,82	1 959,58
Lubelskie	1 870,57	1 985,78
Podkarpackie	1 811,81	1 927,28
Podlaskie	1 890,15	1 975,74
Makroregion Północno-zachodni.....	1 978,05	2 096,99
Lubuskie	1 905,03	2 005,06
Wielkopolskie	1 991,99	2 128,21
Zachodniopomorskie	1 995,19	2 094,54
Makroregion Południowo-zachodni.....	2 080,89	2 164,07
Dolnośląskie	2 100,05	2 183,63
Opolskie	2 014,89	2 097,82
Makroregion Północny.....	1 956,43	2 076,14
Kujawsko-pomorskie	1 911,46	2 042,28
Pomorskie	2 043,95	2 148,98
Warmińsko-mazurskie	1 880,42	2 002,83
Makroregion Województwo Mazowieckie.....	2 141,25	2 266,54
Mazowieckie.....	2 141,25	2 266,54

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5 str. 29. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See general notes, point 5. p. 32. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension, c) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL.30. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)}

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{b)}

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem Retirement and other pensions in total	W tym emerytury Of which retirement pensions	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions	Renty rodzinne Survivors pensions
W zł In zł				
POLSKA^{c)d)}	2 072,44	2 182,45	1 665,34	1 897,54
POLAND^{c)d)}	2 018,48	2 131,70	1 616,46	1 856,34
Makroregion Centralny	1 907,95	2 012,53	1 457,30	1 722,42
Makroregion Południowy.....	2 352,67	2 457,78	1 968,25	2 198,38
Makroregion Wschodni	1 849,82	1 959,58	1 505,55	1 654,79
Makroregion Północno-zachodni	1 978,05	2 096,99	1 613,17	1 799,45
Makroregion Południowo-zachodni	2 080,89	2 164,07	1 756,26	1 917,26
Makroregion Północny	1 956,43	2 076,14	1 561,19	1 781,53
Makroregion Województwo Mazowieckie	2 141,25	2 266,54	1 569,90	1 872,84
2016 = 100				
POLSKA^{c)d)}	102,7	102,4	103,0	102,2
POLAND^{c)d)}	102,7	102,4	103,2	102,2
Makroregion Centralny	102,7	102,4	103,2	102,2
Makroregion Południowy.....	102,4	102,2	102,8	101,9
Makroregion Wschodni	103,2	102,7	104,4	102,4
Makroregion Północno-zachodni	102,8	102,5	103,4	102,1
Makroregion Południowo-zachodni	102,6	102,5	101,8	102,4
Makroregion Północny	102,8	102,4	103,1	102,3
Makroregion Województwo Mazowieckie	102,7	102,4	102,1	102,6

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5 str. 29. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See general notes, point 5. p. 32. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension, c) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 31. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}**
**MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE
 AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}**

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement and other pensions in total ^{d)e)}		W tym emerytury Of which retirement pensions	
	w zł in zł	2016 = 100	w zł in zł	2016 = 100
POLSKA	1 200,00	101,5	1 221,69	100,9
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	1 280,45	100,7	1 329,15	100,3
Kujawsko-pomorskie	1 208,53	101,4	1 220,87	100,9
Lubelskie	1 201,47	101,6	1 219,13	101,2
Lubuskie	1 339,93	101,6	1 410,42	101,2
Łódzkie	1 187,40	101,4	1 193,72	101,0
Małopolskie	1 163,06	101,4	1 206,76	100,9
Mazowieckie	1 169,88	101,7	1 181,76	101,2
Opolskie	1 252,02	100,9	1 267,17	100,5
Podkarpackie	1 177,41	101,8	1 202,10	101,3
Podlaskie	1 179,66	101,9	1 188,12	101,6
Pomorskie	1 211,00	101,6	1 241,16	100,8
Śląskie	1 390,71	100,1	1 462,40	99,7
Świętokrzyskie	1 179,50	101,9	1 195,93	101,3
Warmińsko-mazurskie	1 218,47	101,9	1 238,72	101,1
Wielkopolskie	1 181,02	101,1	1 202,92	100,5
Zachodniopomorskie	1 268,87	101,0	1 302,73	100,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 29. b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z MON, MS, MSWiA.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 32. b) Including payment pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art.25, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted. d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

**TABL. 32. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}**
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE
FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne ^{d)} Survivors pensions ^{d)}	
	w zł in zł	2016 = 100	w zł in zł	2016 = 100
POLSKA	1 064,74	102,1	1 400,76	108,8
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	1 074,13	101,0	1 353,04	107,6
Kujawsko-pomorskie	1 098,48	101,7	1 552,09	108,0
Lubelskie	1 077,02	102,3	1 451,00	108,8
Lubuskie	1 076,30	102,6	1 405,96	107,8
Łódzkie	1 068,21	101,5	1 450,63	109,0
Małopolskie	1 035,28	102,3	1 311,26	108,7
Mazowieckie	1 055,32	102,5	1 348,62	108,6
Opolskie	1 088,30	101,3	1 421,37	108,8
Podkarpackie	1 046,67	102,6	1 378,82	110,2
Podlaskie	1 063,57	102,0	1 443,46	109,7
Pomorskie	1 067,94	102,5	1 465,79	109,1
Śląskie	1 047,85	101,9	1 287,11	109,3
Świętokrzyskie	1 058,06	103,1	1 347,18	109,5
Warmińsko-mazurskie	1 085,01	102,8	1 468,75	109,4
Wielkopolskie	1 070,24	101,7	1 331,69	108,1
Zachodniopomorskie	1 076,21	101,9	1 558,33	107,5

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25 ust 4 w związku z art.25 ust 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z rentami socjalnymi.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Including payment pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art.25 , paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted. d) Including social pensions.

**TABL.33. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)c)} (W ZŁ)
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE AGRICULTURAL
SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS^{b)c)} (IN ZL)**

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement and other pensions in total ^{d)e)}		W tym emerytury Of which retirement pensions
	w zł in zł		
POLSKA 2017	1 200,00	1 221,69^{f)}	
<i>POLAND</i> <i>2016</i>	<i>1 182,83</i>	<i>1 210,30</i>	
Makroregion Centralny.....	1 184,31	1 194,56	
Łódzkie	1 187,40	1 193,72	
Świętokrzyskie	1 179,50	1 195,93	
Makroregion Południowy.....	1 224,46	1 284,41	
Małopolskie	1 163,06	1 206,76	
Śląskie	1 390,71	1 462,40	
Makroregion Wschodni.....	1 189,93	1 206,46	
Lubelskie	1 201,47	1 219,13	
Podkarpackie	1 177,41	1 202,10	
Podlaskie	1 179,66	1 188,12	
Makroregion Północno-zachodni.....	1 212,08	1 241,19	
Lubuskie	1 339,93	1 410,42	
Wielkopolskie	1 181,02	1 202,92	
Zachodniopomorskie	1 268,87	1 302,73	
Makroregion Południowo-zachodni.....	1 270,42	1 305,72	
Dolnośląskie	1 280,45	1 329,15	
Opolskie	1 252,02	1 267,17	
Makroregion Północny.....	1 211,84	1 230,36	
Kujawsko-pomorskie	1 208,53	1 220,87	
Pomorskie	1 211,00	1 241,16	
Warmińsko-mazurskie	1 218,47	1 238,72	
Makroregion Województwo Mazowieckie.....	1 169,88	1 181,76	
Mazowieckie.....	1 169,88	1 181,76	

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25, ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSWIA.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 25, paragraph 4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

**TABL.34. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)c)}**

*MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE AGRICULTURAL
SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS^{b)c)}*

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement and other pensions in total ^{d)e)}	W tym emerytury Of which retirement pensions	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions	Renty rodzinne ^{f)} Survivors pensions ^{f)}
W zł In zł				
POLSKA 2017	1 200,00	1 221,69	1 064,74	1 400,76
<i>POLAND</i> 2016	1 182,83	1 210,30	1 042,51	1 287,93
Makroregion Centralny	1 184,31	1 194,56	1 063,67	1 410,13
Makroregion Południowy.....	1 224,46	1 284,41	1 037,46	1 305,68
Makroregion Wschodni	1 189,93	1 206,46	1 066,07	1 432,61
Makroregion Północno-zachodni	1 212,08	1 241,19	1 071,82	1 374,52
Makroregion Południowo-zachodni	1 270,42	1 305,72	1 077,54	1 374,88
Makroregion Północny	1 211,84	1 230,36	1 086,73	1 503,28
Makroregion Województwo Mazowieckie	1 169,88	1 181,76	1 055,33	1 348,58
2016 = 100				
POLSKA	101,5	100,9	102,1	108,8
<i>POLAND</i>				
Makroregion Centralny	101,6	101,1	102,2	109,2
Makroregion Południowy.....	100,9	100,4	102,2	108,8
Makroregion Wschodni	101,8	101,3	102,3	109,3
Makroregion Północno-zachodni	101,1	100,5	101,8	107,9
Makroregion Południowo-zachodni	100,7	100,4	101,1	108,0
Makroregion Północny	101,6	100,9	102,2	108,7
Makroregion Województwo Mazowieckie	101,7	101,2	102,5	108,6

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust.4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z rentami socjalnymi. g) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSWiA.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including social pensions.

g) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

TABL.35. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSWiA ^{a)} <i>MIA^{a)}</i>
w zł w zł			
Emerytura i renta ogółem..... 2017	3 297,43	3 514,03	3 345,65
<i>Retirement and other pension</i>			
<i>in total 2016</i>	3 257,54	3 476,02	3 348,80
W tym emerytura	3 481,61	3 775,99	3 574,60
<i>Of which retirement pension</i>			
Renty z tytułu niezdolności do pracy	3 145,26	2 849,54	2 870,65
<i>Disability pensions</i>			
Renty rodzinne	2 844,61	2 712,12	2 641,47
<i>Survivors pensions</i>			
2016 = 100			
Emerytura i renta ogółem	101,2	101,1	99,9
<i>Retirement and other pensions in total</i>			
W tym emerytura	101,5	101,5	100,1
<i>Of which retirement pension</i>			
Renty z tytułu niezdolności do pracy	100,1	101,2	99,0
<i>Disability pensions</i>			
Renty rodzinne	100,9	98,4	97,8
<i>Survivors pensions</i>			

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29.

a) See methodological notes, point 5, p. 32.

**TABL. 36. ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ,
Z MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, Z MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**
*NON-INSURANCE BENEFITS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, FROM
THE MINISTRY OF JUSTICE, FROM THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>		MS <i>MJ</i>		MSWiA <i>MIA</i>	
	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	2016=100	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	2016=100	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	2016=100
<i>Liczba świadczeń Number of benefits</i>						
Ryczałty energetyczne	85 230	91,4	6 919	92	43 206	89,8
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>						
Dodatki kombatanckie	28 243	86,7	2 358	90	13 263	87,4
<i>Supplements for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	x	–	x	–	x
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy- górników	554	88,5	245	91	1 520	91,5
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	12 819	93,1	2 316	89	16 329	88,8
<i>Cash benefits for deported persons</i>						
Dodatki kompensacyjne	84 518	91,3	6 426	92	40 369	89,3
<i>Compensation supplements</i>						
<i>Kwota wypłat Benefits in total</i>						
Ryczałty energetyczne	14 180 482	91,7	1 148 900	91,6	7 149 615	89,6
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>						
Dodatki kombatanckie	5 917 078	87,0	493 835	90,3	2 737 200	86,9
<i>Supplements for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	x	–	x	–	x
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy- górników	108 139	88,3	40 313	89,2	275 742	91,6
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	2 284 734	93,3	427 087	89,2	3 005 464	88,6
<i>Cash benefits for deported persons</i>						
Dodatki kompensacyjne	2 660 553	90,1	201 877	92,2	1 263 338	89,7
<i>Compensation supplements</i>						

**TABL. 37. ŚWIADCZENIA Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH Z ROZDZIAŁU 75313
WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA^{a)}
BENEFITS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION FROM 75313 ALLOCATION IN STATE
BUDGET^{a)}**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	2016 = 100	w tys. zł <i>in thous.zł</i>	2016 = 100
Ryczałty energetyczne	2 362 728	92,0	392 573	91,9
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>				
Dodatki kombatanckie	786 876	89,7	164 451	90,0
<i>Supplements for combatants</i>				
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego.....	19 420	148,5	12 410	142,8
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>				
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy- górników	178 404	88,1	32 081	88,1
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>				
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych.....	677 016	89,6	122 696	89,4
<i>Cash benefits for deported persons</i>				
Dodatki kompensacyjne	2 014 272	91,7	63 437	92,2
<i>Compensation supplements</i>				

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.

a) Including payments realized on the basis of international agreements

TABL. 38. ŚWIADCZENIA Z Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA
BENEFITS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	2016 = 100	w tys. zł <i>in thous.zł</i>	2016 = 100
Ryczałty energetyczne <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	732 828	89,1	121 515	89,1
Dodatki kombatanckie <i>Supplements for combatants</i>	226 248	87,1	47 240	87,4
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej <i>Cash benefits for deported persons</i>	165 204	86,1	31 478	86,2
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej..... <i>Cash benefits for soldiers of substitute military service</i>	63 564	88,2	11 351	88,3
Świadczenie pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych..... <i>Cash benefits for blind civil victims of warfare</i>	156	92,9	108,8	97,1
Dodatki kompensacyjne <i>Compensation supplements</i>	588 960	88,0	18 467	88,3

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.
a) Including payments realized on the basis of international agreements

**TABL. 39. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG ZAWODÓW**

*GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY
SYSTEM BY OCCUPATION*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Kwota świadczeń brutto w mln zł <i>Gross benefits in mln zł</i>	Przeciętne miesięczne świadczenie brutto w zł <i>Average monthly gross benefit in zł</i>
Emerytury razem^{b)} Total retirement pensions^{b)}	149 173,7	2 253,57
w tym: okresowe emerytury kapitałowe	248,6	196,40
<i>of which annuity retirement pensions</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	136 986,6	2 182,45
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych ^{c)}	2 230,4	2 009,20
<i>railway employees^{c)}</i>		
górników	10 376,0	4 215,82
<i>miners</i>		
nauczycieli	7 226,8	2 402,73
<i>teachers</i>		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	1 447,4	1 777,87
<i>self-employed persons</i>		
komatantów.....	2,6	1 129,72
<i>combatants</i>		
Renty z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)d)} Disability	18 606,3	1 710,38
w tym wypłacone przez ZUS	17 449,6	1 665,34
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych ^{c)}	263,8	1 705,22
<i>railway employees^{c)}</i>		
górników	1 235,4	3 943,57
<i>miners</i>		
nauczycieli	1 099,1	2 902,83
<i>teachers</i>		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	665,8	1 266,45
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych	1 149,0	3 016,69
<i>war and military invalids, repression victims</i>		
Renty rodzinne razem^{c)d)} Total survivors pensions^{c)d)}	31 310,5	1 951,33
w tym wypłacone przez ZUS	28 507,3	1 897,54
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych ^{c)}	1 285,6	1 743,09
<i>railway employees^{c)}</i>		
górników	3 243,2	3 062,58
<i>miners</i>		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	579,5	1 449,09
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych.....	472,0	1 885,95
<i>war and military invalids, repression victims</i>		

a) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo do świadczenia rolnego, bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. b) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSWiA. c) Dotyczy świadczeń przyznanych w ramach „starego” systemu. d) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetów tych instytucji.

a) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. b) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. c) Concerns benefits under the old scheme. d) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA as well as the MJ with retirement pensions financed from budgets of these entities.

TABL. 40. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)}

RELATION OF MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PENSION FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1 000,07	1 305,75	1 755,19	1 844,66	1 938,09	2 041,68	2 117,35	2 170,64	2 204,96	2 253,57
<i>Monthly average gross retirement pension from non-agricultural social security system in zł</i>										
Relacja w %.....	63,7	66,6	62,2	62,0	62,9	64,0	64,0	63,7	62,3	60,4
<i>Relation in %</i>										

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 29. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 32. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

TABL.41. ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2017

YEARLY SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2017

Rok Year	Minimum socjalne (w zł) <i>Social minimum (in zł)</i>		Minimum egzystencji (w zł) <i>Subsistence minimum (in zł)</i>		Przeciętna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń (w zł) <i>Average gross retirement pension from non-agricultural social security system (in zł)</i>	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym emerytów (w zł) <i>Monthly average disposable income per capita in retirees household (in zł)</i>
	1-osobowe M+K/2 <i>sole M+W/2</i>	2-osobowe M+K <i>dual M+W</i>	1-osobowe M+K/2 <i>sole M+W/2</i>	2-osobowe M+K <i>dual M+W</i>		
2000	641,20	1053,72	308,00	523,50	1000,07	696,35
2005	780,31	1256,28	382,30	630,80	1305,75	883,80
2006	800,80	1301,80	351,58	591,57	1360,52	943,89
2007	822,18	1341,03	364,66	615,97	1396,88	999,05
2008	871,61	1426,99	389,51	643,23	1523,05	1096,87
2009	907,09	1487,58	421,85	698,02	1651,21	1180,65
2010	943,52	1553,37	447,54	743,83	1755,19	1244,77
2011	984,37	1623,64	474,20	789,08	1844,66	1297,96
2012	1043,09	1720,37	493,96	820,77	1938,09	1371,62
2013	1062,45	1769,24	513,87	855,72	2041,68	1415,23
2014	1070,65	1778,44	515,43	856,32	2117,35	1458,12
2015	1080,20	1792,54	518,00	860,06	2170,64	1509,50
2016	1094,92	1817,78	527,30	879,10	2204,96	1568,96
2017	1124,47	1864,73	544,03	906,82	2253,57	1630,12

Uwaga. Począwszy od 2006 r. zmodyfikowano minimum socjalne i minimum egzystencji.

Note. From 2006 modified social minimum and modified subsistence minimum.

CZĘŚĆ III. GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW
PART III. RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

TABL.42. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
MONTHLY AVERAGE INCOME PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
		W zł na osobę <i>In zł per capita</i>		
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY <i>AVAILABLE INCOME</i>	1 598,13	1 579,03	1 630,12	1 295,64
w tym dochód do dyspozycji..... <i>of which disposable income</i>	1 548,87	1 507,36	1 555,93	1 237,94
		W % <i>In % (2016 = 100) – nominalnie nominal</i>		
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY <i>AVAILABLE INCOME</i>	108,4	105,4	103,9	111,3
w tym dochód do dyspozycji	108,6	105,8	104,4	111,3
		W % <i>In % (2016 = 100) – realnie real</i>		
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY <i>AVAILABLE INCOME</i>	106,3	103,0	101,6	108,9
w tym dochód do dyspozycji	106,5	103,4	102,1	108,9
		W % dochodu rozporządzalnego <i>In % of available income</i>		
Dochód z pracy najemnej	52,1	8,8	8,8	8,7
<i>Income from hired work</i>				
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	4,2	0,3	0,3	0,3
<i>Income from a private farm in agriculture</i>				
Dochód z pracy na własny rachunek	8,4	1,0	1,1	0,7
<i>Income from self-employment</i>				
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych.....	31,2	86,4	86,7	84,2
<i>Income from social security benefits and other social benefits</i>				
w tym z: <i>of which from:</i>				
emerytur	19,5	72,5	82,2	4,8
<i>retirement pensions</i>				
rent z tytułu niezdolności do pracy.....	1,8	4,5	1,5	26,1
<i>disability pensions</i>				
świadczeń wychowawczych.....	4,4	1,0	0,8	2,2
<i>child-rising benefit</i>				
Zasiłków dla bezrobotnych	0,1	0,1	0,1	0,2
<i>Unemployment benefits</i>				
Pozostały dochód	3,7	3,2	2,8	5,9
<i>Other incomes</i>				
w tym dary od osób prywatnych	3,5	3,1	2,7	5,7
<i>of which donations from private persons</i>				

**TABL.43. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH
DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW**

*MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓŁEM ^{a)}	1176,44	1271,01	1296	1132,36
<i>EXPENDITURES IN TOTAL</i> ^{a)}				
	W zł na osobę		<i>In zł per capita</i>	
	W % wydatków		<i>In % of expenditures</i>	
Towary i usługi konsumpcyjne	95,8	94,4	94,3	94,9
<i>Consumer goods and services</i>				
w tym: of which:				
żywność i napoje bezalkoholowe	24,3	26,9	26,7	28,0
<i>food and non-alcoholic beverages</i>				
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	2,4	2,4	2,4	2,6
<i>alcoholic beverages, tobacco</i>				
odzież i obuwie <i>clothing and</i>	5,3	3,2	3,3	3,1
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,5	23,1	22,8	25,2
<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>				
w tym nośniki energii ^{d)}	10,7	13,8	13,6	15,1
<i>of which electricity, gas and other fuels</i> ^{b)}				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego.....	5,2	4,9	4,9	4,5
<i>furnishing, household equipment and routine maintenance of the house</i>				
zdrowie	5,5	8,5	8,7	7,8
<i>health</i>				
w tym: of which:				
wyroby medyczne-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	3,0	5,5	5,5	5,5
<i>medical products, appliances and equipment</i>				
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	1,9	2,0	2,0	1,7
<i>out-patient services</i>				
transport	8,7	5,8	6,0	4,1
<i>transport</i>				
łączność ^{c)} <i>communication</i> ^{c)}	4,7	4,3	4,2	4,5
rekreacja i kultura ^{d)}	6,9	5,2	5,4	4,4
<i>recreation and culture</i> ^{d)}				
edukacja	1,0	0,1	0,1	0,1
<i>education</i>				
restauracje i hotele.....	4,6	3,0	2,9	3,7
<i>restaurants and hotels</i>				
pozostałe towary i usługi ^{a)}	6,1	5,9	5,9	5,6
<i>miscellaneous goods and services</i>				
w tym higiena osobista	3,1	2,5	2,5	2,3
<i>of which personal care</i>				
Wydatki pozostałe	4,2	5,6	5,7	5,1
<i>Other expenditures</i>				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	2,8	3,9	4,0	3,3
<i>of which gifts donated to other households</i>				

a) Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). c) Łącznie z wydatkami na usługi internetowe.

a) Including expenditures on life insurance. b) Energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels). c) Including expenditures on Internet services. d) Excluding expenditures on Internet services.

**TABL.44. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYDATKÓW NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU
GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2017 R. (2016=100)**

*DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND
PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2017 (2016=100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS
EXPENDITURE*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓŁEM – nominalne^{a)}	104,0	103,6	102,3	108,9
<i>EXPENDITURES IN TOTAL – nominal^{a)}</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne.....	104,1	104,0	102,9	108,9
<i>Consumer goods and services</i>				
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe	104,7	104,5	104,2	104,6
<i>food and non-alcoholic beverages</i>				
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,5	104,6	103,4	110,6
<i>alcoholic beverages, tobacco</i>				
odzież i obuwie	98,3	93,7	93,3	93,8
<i>clothing and footwear</i>				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	103,9	104,2	102,5	112,4
<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>				
w tym nośniki energii ^{b)}	103,0	102,2	100,7	109,7
<i>of which electricity, gas and other fuels^{b)}</i>				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	106,7	105,4	105,0	104,3
<i>furnishing, household equipment and routine maintenance of the house</i>				
zdrowie <i>health</i>	107,1	106,7	105,2	112,9
w tym: <i>of which:</i>				
wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	101,9	101,1	99,3	109,9
<i>medical products, appliances and equipment</i>				
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	113,0	109,3	107,7	115,0
<i>out-patient services</i>				
transport <i>transport</i>	103,7	110,0	108,8	110,7
<i>transport</i>				
łączność ^{c)} <i>communication^{c)}</i>	98,1	97,2	96,5	100,5
<i>communication^{c)}</i>				
rekreacja i kultura ^{d)}	104,7	103,2	102,5	103,3
<i>recreation and culture^{d)}</i>				
edukacja	105,7	90,1	81,6	179,0
<i>education</i>				
restauracje i hotele	108,9	102,0	99,5	115,9
<i>restaurants and hotels</i>				
pozostałe towary i usługi ^{a)}	105,3	104,5	102,4	115,5
<i>miscellaneous goods and services</i>				
w tym higiena osobista	103,9	103,4	103,0	102,6
<i>of which personal care</i>				
Wydatki pozostałe	100,9	96,9	94,6	109,8
<i>Other expenditures</i>				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	98,6	95,6	91,9	122,7
<i>of which gifts donated to other households</i>				
WYDATKI OGÓŁEM – realnie	101,9	101,3	100,0	106,6
<i>EXPENSES IN TOTAL – real</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne	102,1	101,7	100,5	106,5
<i>Consumer goods and services</i>				

a) Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). c) Łącznie z wydatkami na usługi internetowe.

a) Including expenditures on life insurance. b) Energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels). c) Including expenditures on Internet services. d) Excluding expenditures on Internet services.

TABL.45. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW

MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION^{a)} OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Artykuły żywnościowe Foodstuffs	Jednostka miary Unit of measurement	Gospodarstwa domowe Households			
		ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
Pieczywo ^{b)} Bread ^{b)}	kg	3,31	4,07	4,03	4,30
Makaron i produkty makaronowe..... <i>Pasta and pasta products</i>	kg	0,38	0,46	0,45	0,47
Mąka ^{c)} Flour ^{c)}	kg	0,63	0,88	0,88	0,85
Mięso ^{d)} Meat ^{d)}	kg	5,28	6,86	6,87	6,81
w tym: of which:					
mięso surowe ^{d)} raw meat ^{d)}	kg	3,00	3,93	3,94	3,89
w tym drób	kg	1,56	2,01	2,00	2,07
of which poultry					
wędliny i inne przetwory mięsne ^{e)}	kg	2,04	2,53	2,52	2,53
processed meat and other meat preparations ^{e)}					
Ryby i owoce morza ^{f)} Fish and seafood ^{f)} ...	kg	0,29	0,43	0,44	0,35
Mleko ^{g)} Milk ^{g)}	l	2,99	3,58	3,58	3,59
Sery i twarogi ^{h)} Cheese and curd ^{h)}	kg	0,86	1,01	1,03	0,92
Śmietana	l	0,36	0,52	0,52	0,51
<i>Cream</i>					
Jaja	szt	11,42	14,93	15,02	14,43
<i>Eggs</i>					
Oleje i tłuszcze ⁱ⁾ Oil and fats ⁱ⁾	kg	1,11	1,51	1,51	1,51
tłuszcze zwierzęce..... <i>animal fats</i>	kg	0,33	0,51	0,52	0,44
w tym masło	kg	0,26	0,37	0,38	0,31
of which butter					
tłuszcze roślinne	kg	0,78	1,00	0,99	1,07
<i>vegetable fats</i>					
Owoce	kg	3,64	4,76	4,85	4,28
<i>Fruits</i>					
Warzywa	kg	8,24	10,90	10,92	10,79
<i>Vegetables</i>					
w tym ziemniaki..... of which potatoes	kg	3,16	4,21	4,16	4,50
Cukier	kg	0,93	1,29	1,29	1,26
<i>Sugar</i>					
Kawa, herbata i kakao.....	kg	0,24	0,32	0,32	0,32
<i>Coffee, tea and cocoa</i>					
Wody mineralne i źródlane	l	5,16	5,29	5,38	4,83
<i>Mineral and spring waters</i>					
Soki owocowe i warzywne	l	0,97	0,77	0,78	0,70
<i>Fruit and vegetable juices</i>					

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. c) Bez mąki ziemniaczanej. d) Łącznie z boczkiem surowym. e) Bez przetworów podrobowych. f) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych. g) Bez zagęszczonego i w proszku. h) Bez słodkich serków (np. waniliowy, danio). i) Bez boczku surowego.

a) Excluding consumption in restaurants or pubs. b) Excluding crispbread, toasted bread and confectionery. c) Excluding potatoes flour. d) Including raw bacon. e) Excluding offal preparations. f) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. g) Excluding condensed and powdered milk. h) Excluding sweet cottage cheese. i) Excluding raw bacon.

TABL.46. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)}
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	w % gospodarstw wyposażonych w dane dobro <i>in % of households equiped in particular durable</i>			
Odbiornik telewizyjny	95,2	97,4	97,5	96,9
<i>Television set</i>				
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	60,6	55,1	56,2	49,6
<i>Satellite or cable television equipment</i>				
Zestaw kina domowego.....	10,8	3,7	3,9	3,1
<i>Home theater system</i>				
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku.....	69,0	74,0	74,5	71,1
<i>Radio, radio tape recorder, stereo music system, radio with compact disc player</i>				
Odtwarzacz DVD.....	26,3	18,9	19,7	15,2
<i>DVD recorder</i>				
Kamera wideo.....	7,0	3,1	3,2	2,1
<i>Video camera</i>				
Cyfrowy aparat fotograficzny.....	40,1	20,8	22,1	14,1
<i>Digital camera</i>				
Komputer osobisty	75,9	46,7	47,7	42,0
<i>Personal computer</i>				
Komputer z dostępem do Internetu.....	74,8	45,4	46,4	40,2
<i>Personal computer with access to the Internet</i>				
Komputer bez dostępu do Internetu	1,7	1,5	1,4	2,0
<i>Personal computer without access to the Internet</i>				
Drukarka (w tym wielofunkcyjna).....	31,1	13,2	14,0	9,3
<i>Printer</i>				
Telefon komórkowy	96,2	90,2	90,4	89,2
<i>Mobile phone</i>				
Pralka automatyczna	96,3	93,8	94,3	91,5
<i>Automatic washing machine</i>				
Odkurzacz elektryczny.....	94,1	94,3	95,1	90,1
<i>Vacuum cleaner</i>				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka lub zamrażarka.....	98,8	98,8	98,9	98,3
<i>Refrigerator, fridge-freezer or freezer</i>				
Kuchenka mikrofalowa.....	58,7	43,8	44,4	41,1
<i>Microwave oven</i>				
Robot kuchenny.....	58,1	49,6	50,8	44,0
<i>Kitchen robot</i>				
Zmywarka do naczyń	31,8	16,6	17,7	11,2
<i>Dishwasher</i>				
Rower (bez dziecięcego)	60,7	46,0	46,0	45,9
<i>Bicycle (excluding children's)</i>				
Motocykl, skuter, motorower.....	5,9	2,5	2,5	2,6
<i>Motorcycle, scooter</i>				
Samochód osobowy	65,0	40,7	43,7	26,0
<i>Passenger car</i>				

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

TABL.47. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2017 R. W PORÓWNANIU DO 2016 R. (2016 R. = 100)

EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2017 COMPARED WITH 2016 (2016=100)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Odbiornik telewizyjny <i>Television set</i>	98,8	99,2	99,1	99,3
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej <i>Satellite or cable television equipment</i>	97,4	96,7	96,4	97,1
Zestaw kina domowego..... <i>Home theater system</i>	92,3	86,0	90,7	70,5
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku..... <i>Radio, radio tape recorder, stereo music system, radio with compact disc player</i>	96,8	98,5	98,3	98,6
Odtwarzacz DVD..... <i>DVD recorder</i>	83,8	88,3	90,4	78,4
Kamera wideo..... <i>Video camera</i>	88,6	93,9	88,9	87,5
Cyfrowy aparat fotograficzny..... <i>Digital camera</i>	89,9	90,0	91,3	77,9
Komputer osobisty <i>Personal computer</i>	100,9	103,3	104,1	98,1
Komputer z dostępem do Internetu..... <i>Personal computer with access to the Internet</i>	101,1	103,2	103,8	98,0
Komputer bez dostępu do Internetu <i>Personal computer without access to the Internet</i>	85,0	100,0	107,7	95,2
Drukarka (w tym wielofunkcyjna)..... <i>Printer</i>	97,2	94,3	96,6	78,8
Telefon komórkowy <i>Mobile phone</i>	100,5	101,3	101,6	100,7
Pralka automatyczna <i>Automatic washing machine</i>	100,5	100,9	100,7	101,1
Odkurzacz elektryczny..... <i>Vacuum cleaner</i>	100,2	100,2	100,1	100,2
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka lub zamrażarka..... <i>Refrigerator, fridge-freezer or freezer</i>	99,9	99,9	100,0	99,7
Kuchenka mikrofalowa..... <i>Microwave oven</i>	101,0	101,4	102,1	98,6
Robot kuchenny..... <i>Kitchen robot</i>	97,3	97,3	96,8	99,5
Zmywarka do naczyń <i>Dishwasher</i>	108,9	110,7	110,6	106,7
Rower (bez dziecięcego) <i>Bicycle (excluding children's)</i>	97,1	96,6	97,0	94,8
Motocykl, skuter, motorower..... <i>Motorcycle, scooter</i>	92,2	89,3	96,2	70,3
Samochód osobowy <i>Passenger car</i>	102,0	102,8	103,1	96,7

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) *Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.*

TABL.48. TRUDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W ZASPOKAJANIU POTRZEB
DIFFICULTIES IN SATISFYING RETIREES' AND PENSIONERS' NEEDS IN THEIR HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw deklarujących brak możliwości realizacji danej potrzeby <i>% of households declaring no possibility to satisfy</i>			
Tygodniowy wypoczynek rodziny raz w roku	38,5	50,2	47,0	65,8
<i>One week annual holiday</i>				
Jedzenie mięsa lub ryb co drugi dzień	7,9	11,7	9,6	21,5
<i>Meal with meat or fish every second day</i>				
Ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb.....	7,9	11,5	9,8	19,7
<i>Keeping home adequately warm</i>				
Wymiana zużytych mebli	44,5	60,5	57,6	74,2
<i>Replacing worn out furniture</i>				

TABL.49. MIESZKANIA UŻYTKOWANE PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW
DWELLINGS OCCUPIED BY RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m2.....	77,89	69,40	70,01	66,36
<i>Average usable floor space occupied by household in sq.m.</i>				
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe.....	3,00	2,73	2,77	2,57
<i>Average number of rooms occupied by household</i>				
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m2.....	27,83	37,80	37,52	39,34
<i>Average usable floor space occupied by 1 person in household in sq.m.</i>				
Przeciętna liczba osób na 1 pokój	0,93	0,67	0,67	0,66
<i>Average number of persons per 1 room</i>				

TABL.50. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ EMERYTÓW I RENCISTÓW W URZĄDZENIA I INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE

EQUIPMENT OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN TECHNICAL AND SANITARY INSTALLATIONS

Wyposażenie mieszkań w: <i>Dwellings equipped with:</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
		w %	In %	
Wodociąg..... <i>Water supply</i>	99,4	99,2	99,2	99,0
w tym z sieci..... <i>of which from a network</i>	94,0	94,0	94,2	92,8
Ustęp splukiwany..... <i>Flushing toilet</i>	97,9	97,2	97,4	96,3
Łazienkę <i>Bathroom</i>	96,9	95,7	95,9	94,2
Ciepłą wodę bieżącą..... <i>Hot running water</i>	97,1	96,0	96,4	94,2
w tym z sieci <i>of which from a network</i>	30,6	30,5	31,8	23,5
Gaz <i>Gas</i>	90,3	93,6	93,7	93,2
w tym z sieci..... <i>of which from a network</i>	55,2	60,6	62,4	51,6
Centralne ogrzewanie..... <i>Central heating</i>	86,9	85,2	86,3	79,6
Piece <i>Stoves</i>	13,0	14,7	13,6	20,3

Źródło: badanie budżetów gospodarstw domowych
Source: data of the households budgets survey

TABL.51. STAN MIESZKAŃ ZAJMOWANYCH PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW

CONDITIONS OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Użytkowane mieszkanie <i>Dwelling</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% odpowiedzi tak % of „yes” answers			
Ma przeciekający dach, zawilgocone ściany, podłogi, fundamenty, butwiejące okna i podłogi..... <i>It has a leaky roof, humid walls and floors, foundation, rotting windows and floors</i>	11,7	11,8	10,8	16,2
Jest narażone na nadmierny hałas pochodzący od sąsiadów lub z zewnątrz..... <i>It is exposed to excessive noise produced by neighbours or other outside source</i>	13,6	12,6	12,4	13,4
Jest położone w szczególnie uciążliwym otoczeniu ze względu na zanieczyszczenie środowiska (np. pył, dym, nieprzyjemne zapachy, zanieczyszczona woda)..... <i>It is located in a place, which surroundings are polluted by (for instance: dust, smoke, unpleasant smells, polluted water)</i>	13,2	11,9	12,1	10,5
Jest położone w rejonie zagrożonym przestępczością, przemocą, wandalizmem <i>It is located in an area, which is dangerous regarding crime, violence, vandalism</i>	6,2	5,5	5,4	6,0*
Jest położone w rejonie o złej infrastrukturze <i>It is located in an area, where infrastructure is bad</i>	6,5	6,8	6,9	6,2
Posiada balkon (taras), ogródek <i>It has a tarrace, a garden</i>	80,7	80,6	81,1	78,3
Jest zbyt małe..... <i>It is too small</i>	17,2	6,7	6,8	6,7
Jest zbyt duże <i>It is too big</i>	7,2	11,9	11,8	12,3
Jest wystarczająco ciepłe w zimie <i>It is warm enough during wintertime</i>	86,4	85,2	85,8	82,0
Jest wystarczająco chłodne w lecie <i>It is cold enough during summertime</i>	76,9	77,0	77,1	76,8

Znak (*) - zjawisko istniało, w wielkości większej lub równej 20 przypadków z próby, ale mniejszej niż 50.

Symbol (*)- magnitude not zero, but more or equal 20 cases in a sample and less than 50.

TABL.52. SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
SUBJECTIVE EVALUATION OF MATERIAL SITUATION OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Sytuacja materialna jest <i>Material situation is</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację <i>% households assessing their situation</i>			
Bardzo dobra..... <i>Very good</i>	15,7	10,2	11,2	5,0
Raczej dobra <i>Rather good</i>	21,5	15,3	16,5	9,6
Przeciętna <i>Average</i>	51,6	58,0	58,3	56,7
Raczej zła <i>Rather bad</i>	8,4	12,6	10,9	21,3
Zła..... <i>Bad</i>	2,8	3,9	3,2	7,5

Źródło: badanie budżetów gospodarstw domowych
Source: data of the households budgets survey

TABL.53. SUBIEKTYWNA OCENA STANU ZDROWIA EMERYTÓW I RENCISTÓW
SUBJECTIVE OPINION ABOUT HEALTH OF RETIREES' AND PENSIONERS'

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	%			
Bardzo dobre..... <i>Very good</i>	17,3	5,7	5,9	4,5*
Dobre <i>Good</i>	43,3	25,5	26,7	18,2
Takie sobie, ani dobre, ani złe <i>Nor good, nor bad</i>	26,4	40,9	41,2	39,2
Złe <i>Bad</i>	10,4	21,6	20,4	28,0
Bardzo złe <i>Very bad</i>	2,5	6,4	5,8	10,2

Źródło: badanie EU-SILC
Source: data of the EU-SILC survey

Znak (*) - zjawisko istniało, w wielkości większej lub równej 20 przypadków z próby, ale mniejszej niż 50.
Symbol ()- magnitude not zero, but more or equal 20 cases in a sample and less than 50.*